

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narednine in insertu
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dar, izvzema
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

za pošti prejemaj:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — h
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravništvu prejemaj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — h
četrt » 6 » — h
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 133.

V Ljubljani, v soboto, 13. junija 1903.

Letnik XXXI.

Za univerzo v Ljubljani,

osebito za pravno fakulteto.

(Govoril dr. D. Majaron v občinskem svetu v ljubljanskem dne 10. t. m.)

Vnanji povod za moje predloge*), ki jih zastopam dogovorno z našim vseučiliškim odborom, podajajo dokaj zanesljive vesti zadnjega časa, da se je visoka c. kr. naučna uprava odločila, italijanske paralelne tečaje na pravni fakulteti vseučilišča v Inomostu opustiti, a namesto tega za Italijane kje drugje ustanoviti posebno pravno fakulteto ali vsaj nekako pravno akademijo. Vlado so k tej odločitvi napotili najnovejši spopadi med italijanskimi in nemškimi vseučiliščniki v Inomostu, pa menda tudi trajno napete razmere v mešanem profesorskem kolegiju pravne fakultete, kar je vse dokazalo, da dandanes ni več pravnega obstanka za laška pravoslovna predavanja na temeljno nemški univerzi v Inomostu. Da se torej to vseučilišče po želji Nemcev očisti tujerodnega elementa, da se pa na drugi strani ugotovi Italijanom, hoče naučna uprava storiti izvenredni korak in Italijanom prav v kratkem dati samostojno pravno fakulteto ali manj samostojno pravno akademijo.

Položaj je torej nekako sličen, kakor je bil predlanskim proti koncu oktobra meseca, ko so tudi na vseučilišču v Inomostu nemški dijaki siloma preprečili prvo predavanje novega laškega docenta, češ, da je z vednim množanjem italijanskih docentov v nevarnosti nemški značaj inomoškega vseučilišča. Ta dijaška rabuka imela je, kakor nam je še vsem v živem spominu, nepričakovane posledice. Načelnik naučne uprave, minister pl. Hartel, je hitel potolažiti italijanske deputacije s tem, da jim je nekako zagotavljal samostojno italijansko univerzo. To hitro pomirjenje Italijanov je pa moralo razburiti med Slovani osebito nas Slovence, ki smo že desetletja prosili visokih šol na podlagi našega narodnega jezika, a nismo ničesar dosegli, pač pa so nam vlade odvezle še tisto malo visokošolskega pouka, kar smo ga bili prejane čase imeli. In res

*) Priobčeni v naši večerajnji številki.

je tedanja inomoška atera provzročila, da se je ves slovenski narod dvignil kakor en mož za svoj stari ideal, in dva meseca skoraj dan na dan je iz vseh slojev in v vseh večjih krajih izjavljala in utemeljevala, podpiran od Hrvatov in Srbov ter Čehov, svojo zahtevo, da se mu ustanovi lastno vseučilišče.

Tudi občinski svet ljubljanski je v svoji seji dne 10. novembra 1901. enoglasno izjavljala, da ima slovensko, hrvatsko ter srbsko dijaštvo isto, ako ne mnogo večjo pravico do visokošolskih predavanj v materinem jeziku, kakor italijansko dijaštvo, da ta pravica more dospeti do veljave edinole z ustanovitvijo vseučilišča v Ljubljani, in se torej c. kr. naučna uprava naprosi, naj takoj stori vse potrebne predpriprave za ustanovitev takega vseučilišča. Posebna deputacija je zastopala to stališče pri gospodu naučnem ministru in pri g. ministrskem predsedniku ter je dotične utemeljene peticije izročila tako vladi, kakor državnemu zboru.

Naša akcija za vseučilišče je tedaj dosegla svoj vrhunec z nujnim predlogom, ki so ga vsi trije jugoslovanski klubi stavili v poslanski zbornici in ki je prišel na razpravo dne 6. decembra 1901. leta. Ta predlog za ustanovitev jugoslovanskega vseučilišča sicer ni zadobil potrebne večine, a zadoščenjem smo mogli konstatirati, da se je naša vseučiliška zastava povrnila iz tega velikega parlamentarnega boja nepoškodovana in da jo lahko s pogumom in navdušenjem imamo razvito še nadalje, dokler si ne priborimo končne zmage.

Realen uspeh, če tudi jako skromen uspeh iz gibanja ravno označene dobe pa je bil pred vsem ta, da je c. kr. naučna uprava pri opetovanih prilikah razodela stališče, katero zavzema nasproti posameznim narodnostim, kar se tiče vseučiliških študij v narodnem jeziku. Ker so se italijanska predavanja na vseučilišču v Inomostu po narodni napetosti ovirala, izjavil je g. naučni minister pl. Hartel v seji poslanske zbornice dne 7. novembra 1901, da je vlada dolžna skrbeti, da se italijanskim dijakom drugače zajamči možnost, studirati pravoslovje brez ovir v materinščini. To pravo in pravično misel je isti g. minister izražal tudi nekako kot splo-

šno načelo v razpravi o nujnem predlogu zastran jugoslovanskega vseučilišča in je posebej na adresu Slovencev zagotavljal: „Poudarjam pa, da se niti trenotek ne bom pomišljal podpirati nadarjene dijače Vasega naroda, ki mi jih bodele priporočali, tudi za akademični poklic, in veselilo me bo, če bom dosegel svoj smoter ter s tem po malem pomagal, da dosežete to, kar hočete zdaj nakrat, skorej čez noč doseči z nujnim predlogom.“

Osebito po svoji zadnji izjavi se je sedanjí šef naučne uprave jako ugodno razlikoval od svojih prednikov, ki so naše svoječasne zahteve za vseučilišče kratkomalo, večkrat celo na žaljiv način odklanjali. Tudi je hvaležno pripoznavati, da g. naučni minister pl. Hartel od tedaj ni ostal pri praznih besedah. Toda nezadostnost se kaže z zanimanje naučne uprave pri tej stvari! Če je res, da se vseučilišče ne da »kar čez noč« doseči vsled pomankanja docentov, je pa tudi res, da vdeleženi narodi ne morejo pripraviti »kar tja v en dan« potrebnega števila docentov. Slovenski ali hrvatski mladi možje, ki bi se radi posvetili akademični karijeri, morajo računati z dejstvom, katero je tudi naučni upravi predobro znano, da namreč zanje nikakor ni mesta na nemških fakultetah, naj bi se še tako usposobili, in zagotavlja se ne da zahtevati, da bi brez gotove akademije bodočnosti popuščali svoje praktične karijere, zraven tega pa neplodno nalagali svoje duševne in gmotne sile. Zato menim: Če je državna uprava prepričana, da je za avstrijske Jugoslovane potreba lastnega vseučilišča, potem bi morala pred vsem podati določno in jasno izjavo, da hoče in ima voljo, prej kot prej ustanoviti tako vseučilišče. Petem bi morala imeti sama jasen načrt, po katerem naj bi se dosegli pogoji za uživetvorenje posameznih fakultet bodočega vseučilišča, in poprijeti bi se morala vseh iniciativ za dosledno pripravljanje njega ustanovitve. Narod naš je gotovo pripravljen sodelovati pri tem po vseh svojih močeh, a zahtevati od nas, da naj izkažemo zadostno število vseučiliščnih

docentov za vse fakultete, predno je š vlada zagotovila ustanovitve vseučilišča, je odločno preveč! Doselej ni naučna uprava pokazala v tem pogledu nikake inicijative, nikakega programa, in prepuščala le nam samim, da se naj pripravljamo in tudi žrtvujemo za nek negotov in nejasen projekt. Vsekakor bi se priprave, katerih je za naše vseučilišče zares treba, pospešile izdatno s tem, ako bi naši poslanci pri vladi dosegli vsaj načelno izjavo, da je resna volja, ustanoviti na jugu vseučilišče po naših intencijah.

Da naučna uprava, kadar ima jasen in resen namen, že najde sredstva in pota tudi za izvršitev, to se kaže te dni, in sicer zopet na korist Italijanom.

Vsled najnovejših nemirov na vseučilišču v Inomostu je naučna uprava, kakor rečeno, sklenila, da se namestu laških pravoslovnih predavanj v Inomostu za Italijane oživotvori pravna fakulteta ali barem pravna akademija. Naučna uprava hoče osigurati Italijanom visokošolski pouk v narodnem jeziku in je že tudi našla pot za to. Odločila se je za nekaj izjemnega, odnosno za nekaj izven univerzitetnega sistema stopajočega, samo da ustreže potrebam in zahtevam italijanskega naroda. Kaj naj porečemo mi na to?

Mi ne moremo imeti nič zoper to, da se na tak način skrbi za pravno in uradniško vzgojo Italijanov. Narobe, mi odobrujemo, če se konečno začne reformirati visokošolstvo in organizirati tudi po provinciah glede na potrebe avstrijskih narodnosti. A kar nas boli, je to, da se pri tem misli na vse druge prej, nego na Slovence. Mi Slovenci smo v Avstriji edini narod, kateremu država ni doslej zagotovila prav nikakih pravoslovnih študij v narodnem jeziku. Kar so vlade v tem oziru storile, je to, da so slovenska pravoslovna predavanja, ki smo jih imeli že pred 50 leti na graškem vseučilišču, pustile usahniti. Na graškem vseučil-

LISTEK.

Nadljudje.

Čutijo se. Vsak zastopnik „moderne“ se čuti. Čuti se zastopnik moderne umetnosti, čuti se, in to še veliko bolj, zastopnik „modernega življenja.“ Ta, kakor rečeno, še veliko bolj, kajti prvi hoče imponirati s proizvodi svojega uma, svoje vede ali manjše nadarjenosti, zadnji pa samo s svojo čestito osebo. Ta oseba je seve nositeljica modernega svetovnega naziranja. To moramo imeti vedno pred očmi. Moderno svetovno naziranje napolni človeka z nečuvno modrostjo in sicer z velikansko množino te modrosti. Tak človek postane kar na mah nadčlovek, postane »pravokoten na duši in telesu«, kakor pravi Zarathustra-Nietzsche. Kar na mah, pravimo, kajti ni je lažje stvari na svetu, kot postati takim nadčlovekom, v enem stavku, ki ga je izrekel isti Nietzsche, zapopadana je namreč vsa moderna modrost, v stavku, da resnice ni, pač pa je vse dovoljeno. Komodna modrost, kot bi trenil se je naučil.

Tak na duši in telesu pravokoten nadčlovek gleda na vse druge z nekakim pomilovalnim zaničevanjem. Seveda je liberalen, da se kar kadi. In tak nadčlovek ima v sebi potenciran nagon, biti gospod, gospodariti. Saj pravi Zarathustra, da kjer je našel živo bitje, našel je tudi voljo do moči, tudi v sužnju, pravi, da je našel voljo gospodariti, v nadčloveku pa naj se ta volja povzdigne do viška. On je torej gospod, drugi pa so sužnji njegovi.

Jasno je tedaj, da presoja pravokotni nadčlovek vse pojave s stališča svojega gospodarstva. Ako si njegov znanec in ga pozdravljaš, potem smatra tvoje pozdrave kot vnanje, vidne znake, s katerimi priznavaš njegovo gospodarstvo.

Skušali smo s tem kratkim razmišljanjem razkriti modroslovski temelj na prvi pogled čudne prikazni, katero kaže dopis iz vseučiliščnih krogov v „Slov. Narodu“. V tem dopisu piše liberalen dijak:

„Navadno se „Daničarja“ na Dunaju spozna že po tem, da pozdravi — zavedajoč se svoje nevednosti — že od daleč naprednega dijaka. Če mu ta od zgoraj dol malo z glavo pokima, je „Daničar“ že ves vesel,

če se pa pripeti, da bi ž njim govoril ali ga vprašal, no, potem je Daničar že v desetih nebesih in se smehlja na vse strani, kakor bi bil ves iz meda. Tako si je marsikdaj napredni dijak privoščil veselje, da je tega ali onega Daničarja malo potegnil in ga milostno nagovoril ali mu vsaj vrnil pozdrav, in z zadovoljstvom smo jemali na znanje, kako so se Daničarji zavedali svoje nevednosti in ponižno hodili okrog naprednega dijaštva, katero jih je pa vzlic temu navadno preziralo. Zdaj pa se naenkrat ti ljudje upajo na dopise iz naših krogov odgovarjati, prav kakor bi bili enakopravni z nami. Ne vem, kake cilje so si postavili, ali toliko jim vendar povem, da bodo veliko bolje shajali, če se bodo še naprej ravnali po Kristusovi zapovedi: „Blagor krotkim in ponižnim, ker njih je nebesko kraljestvo.“ Sicer jim pa garantiram, da se bodo še neštetokrat blamirali, kadar bodo prišli v dotiko z naprednim dijaštvom.“

Kaj ne, pravokotni nadljudje so to?! — Pozdrave koleg in sošolcev, s katerimi so osem let tlačili iste srednješolske klopi, sprejemajo, kot sprejema mogočen vladar udanostne izjave vazala. Razume se, da so

nadljudje, da govorimo z Albanom Stolz: „gänzlich durchwässert von den liberalen Ansichten und Redensarten, wie man sie in Oesterreich allerorts so reichlich antrifft, wie dereinst die Frösche in Egypten.“

Dobro bi bilo, ko bi eden izmed teh nadljudij napisal „navod občevarja z nadčlovekom“. Potem bi vsaj vedeli, kako se imamo vesti, kadar pridemo v dotiko z njimi. Najprvo seveda je, kadar srečaš nadčloveka, da padeš v prah pred njim. Primi potem njegovo nogo in si jo postavi na tilnik. Glej, da bode v bližini fotograf, kateri bode ovekovečil prizor, kako ti drži nadčlovek nogo na tilniku. Levo roko, v kateri ima palico, ali pa morda lawn-teniški lopar, opira v bok, desna tiči v žepu, v ustih balansira svalčico in njegov nastop sploh kaže, da je devanje noge na tilnik sužnov njega vsakdanje delo. Res, veličasten prizor! Glede nagovora smo nekako v dvomu, ali naj bode „visoki nadčlovek“, ali Zarathustrovi dikiciji primernejše „pravokotni nadčlovek“.

Kdo ve, ako bi Prešeren videl početje nadljudij, ali bi potem še govoril o „mladosti jasnosti“?

lišču obstoje slovenske stolice »de jure« še danes, kajti to vseučilišče se je izrecno ustanovilo za obe narodnosti, in stolice, v katerih so v letih 1851 do 1855 slovenski učenjaki, kakor dr. Krajnc, dr. Škedl in dr. Kopač, predavali slovensko pravoslovje, te stolice še dandanes niso razveljavljene, so za nas »hereditas jace« in Slovenci imamo pravico do njih. Toda vlade seniso ganile, da bi jih nam realizirale, in naučni minister Gautsch je leta 1891 na dotično našo urgenco odgovarjal, da je uvedba slovenskih predavanj na graški pravni fakulteti nemogoča, ker bi to baje »dovedlo do razdelitve fakultete in ker ni na razpolago sposobnih znanstveno izobraženih docentov«. Tak je bil odgovor za nas Slovence in vlada se ni prav nič potrudila, kakor za Italijane, da bi premišljevala, ali ni kakkega drugega pota, po katerem bi se zadostilo neizogibni, dejanski potrebi Slovencev.

Vlada je pač zaukazala slovensko uradovanje, ki se je naravno močno razširilo, da bi pa tudi skrbela za zanesljivo podlago takega uradovanja, ki jo more dati samo pravosodni nauk v slovenskem jeziku, to vladi še ni na misel prišlo. Prepuščala je razvoj slovenskega pravnega jezika, slovenskega pravoznanstva edino le zasebni pridnosti slovenskih pravnikov, ki so pa tudi na tem polju storili in žrtvovali nerazmerno veliko. Ta krivični položaj je pa vendar rodil neoporečno dejstvo, da smo namreč z lastnimi silami in brez najmanjševnanje pomoči slovenski jezik tudi v pravni stroki dvignili na nivo znanstvenosti in stem dokazali sposobnost njegovo za znanstvena predavanja.

Tembolj pa dandanes čutimo krivico v tem, da se nam še vedno odrekajo pravoslovne studije v narodnem jeziku in s tem priprave za uspešno delovanje bodisi v praktičnem uradovanju, bodisi pri razvoju pravoznanstva. Kakšno pomanjkanje vlada v prvem oziru, dokazujejo najbolj takozvani »slovenski kurzi«, ki jih je uvedlo višjesodno predsedstvo v Gradcu za nemške avskultante v ta namen, da bi se naučili slovenščine in tako usposobili za uradovanje med slovenskim ljudstvom. A da je ta naprava le ironija potrebne jezikovne izobrazbe, da je le navidezno nadomestilo za dokaz jezikovne sposobnosti, in da je na veliko kvar zanesljivosti in ugledu pravosodja, — to čujemo dan na dan iz Štajerske, kjer se nameščajo taki po sili in za silo jezik lomeči uradniki. To je nova krivica za naš narod, katere nikakor nismo dolžni trpeti kateri pa bi se prav lahko v okom prišlo s tem, da bi se našemu obilnemu srednješolskemu naraščanju omogočila akademična izobrazba na univerzi ali za začetek vsaj na pravni fakulteti v Ljubljani.

To je treba zopet poudarjati danes, ko vidimo, kako vlada hiti na izvenreden način, da zajamči Italijanom pravoslovne studije v njihovem jeziku. Napravimo pa tudi paralelo, da vidimo, kdo je pravne fakultete bolj vreden in potreben, mi ali Italijani? Storimo to čisto na kratko in brez najmanjše politične primesi!

Nas Slovencev je samih veliko več, nego avstrijskih Italijanov; mi posedujemo zemljo v kompaktnih masah, dočim je italijanski življ razkosen na dva več kot oddaljena dela, poleg tega pa v Primorju raztresen, kar se le da! Mi Slovenci smo za Avstrijo vsaj toliko vreden narod, kakor Italijani, in za nas velja enakopravnostni temeljni zakon prav tako, kakor za Italijane. Slovenski jezik si je v uradih pridobil pozicijo, katere mu nobena sila več odvzeti ne more, in slovensko uradovanje je prav tako neizogibno potrebno za Slovence, kakor italijansko za Italijane, samo da je slovensko, kakor bomo videli, mnogo bolj ekstenzivno. Nadarjenost in veselje do pravnih ved smo dokazali tudi s tem, da smo si ob lastnih močeh razvili slovenski pravniški jezik in da vzdržujemo že nad dvajset let svoje pravniško strokovno glasilo, ki je edini list za pravno vedo na jugu države gori do Dunaja. Kako

imajo ravno naši Italijani v tem oziru ugodno stališče, dokazuje to, da jim Manzova knjigotržnica na Dunaju izdaje pod naslovom »Gazzetta dei tribunali« nekaj laški prevod ofioijozne »Gerichtszeitung«, katerega urejuje dr. Schumacher, c. kr. dvorni svetnik v — justičnem ministerstvu. In dočim si moramo mi vse priročne knjige zakonov v slovenskem jeziku sami prirediti in založiti, ne da bi uredniki dobili najmanjši honorar, skrbi pa vlada za italijanske uradne pripomočke na ta način, da se vse boljše priročne knjige, komaj da izidejo, tudi že na italijanski jezik prevedejo po vladnem naročilu in proti nagradi, ki jo vlada plačuje. Mi vsega tega Italijanom nič ne zavidamo, a vendar moramo vzlasti v teh primerah z Italijani naše zapostavljanje s krvavečim srcem občutiti. Nadalje je vlada dosedaj tudi na vse možne načine ozirala se na dijake italijanske narodnosti, samo da jim je omogočila napredovanje v pravoznanstvu; ti dijaki nimajo le laških pravoslovnih predavanj v Inomostu, ampak dovoljeno jim je tudi v Gradcu, da državne izpite polagajo v italijanskem jeziku. Tako deluje vlada na to, da se za italijansko ljudstvo pridobi vedno dovolj jezikovne sposobnega uradništva, in ta namen bo imela tudi bodoča italijanska pravna fakulteta. Sedaj pa pogledjmo, koliko je treba za praktično življenje laških juristov, a koliko slovenskih?

Tu imam izkaz o številu sistemizovanih konceptnih uradnikov, kakor ga je priobčil »Verordnungsblatt des k. k. Justizministeriums« za leto 1899 na straneh 177 in naslednjih. Ta izkaz velja le za justične uradnike, to je za status sodišč in državnih pravdnistev, a analogno je merodaven vsaj v istem razmerju tudi za druge stroke, za upravo in finančno službo ter za odvetništvo in notarijat.

Znanje laščine in zgolj laščine je potrebno le praktičnim juristom v Trentu; — slovenski pa morajo znati vsi praktični juristi na Spodnjem Štajerskem in na Kranjskem. Koliko pa je treba ljudi tam, koliko tukaj?

V imenovanem laškem ozemlju sta 2 sodna dvora, je 24 okrajnih sodišč in 89 sodnih konceptnih uradnikov sistemizovanih, — v navedenem slovenskem ozemlju pa so 4 sodni dvori, je 47 okrajnih sodišč in 205 sodnih konceptnih uradnikov sistemizovanih. To razmerje — 89 pa 205! — pa je za Slovence še ugodnejše, če prištevamo še osem koroških okrajnih sodišč, s 13 konceptnimi uradniki, pri katerih je znanje slovenščine neobhodno potrebno. (Podkloster, Pliberk, Dobrla ves, Železna kaplja, Borovlje, Rožek, Trbiž in Velikovec) ter vsaj $\frac{1}{3}$ od 26 konceptnih uradnikov, ki so sistemizovani za deželno sodišče v Celovcu. Tako torej je razmerje pokrajin, v katerih vlada ali laščina ali slovenščina!

Oglejmo si sedaj višjesodno okrožje tržaško in videli bomo, da je izključno laškim okrajem, kjer juristu ni treba znati drugega jezika, prištevati le dve furlanski sodišči; le Červinjan in Gradiška sta popolnoma laška (furlanska) okraja; v okraju tržiškem (Monfalcone) je pa $\frac{1}{3}$ prebivalstva slovenska, in v korminskem (Cormons) sta $\frac{2}{3}$ slovenski. Le v sodnih okrajih: Piran, Rovinj, Pulj in Trst (mesto) je večina prebivalstva laška, v vseh drugih okrajih je večina slovenska ali hrvaška. Tako bi bilo moči v Trstu ter tuintam v zapadni Istri enemu delu praktičnih juristov izhajati zgolj z laščino, v ogromni večini sodnih okrajev pa je treba razun laščine še znanja slovenščine ali hrvaščine; sploh znanja laščine pa ni treba praktičnim juristom v sodnih okrajih: Podgrad, Sežana, Komen, Ajdovščina, Cerkno, Kanal, Tolmin, Kobarid, Bovec.

Lahko torej rečemo, da je (za Slovence in Hrvate zelo neugodno računjeno) v tržaškem višjesodnem okrožju vsaj toliko slovenskih juristov treba kot laških. Ker se številke iz Dalmacije ne smejo prištevati Lahom v več kot v 5%, je pač razvidno, da če je potrebna laška pravna fakulteta zaradi tega, da se osigura laškega jezika zmožen juridični naraščaj, velja to še v veliko večji meri za Slovence.

Po vsem tem menim, da ni treba nadaljnega utemeljevanja za predloge, ki merijo na to, da se visoka vlada opozori na dolžnosti, katere ima s kulturno-narodnega stališča tudi nasproti našemu, v višjih izobraževalnih sredstvih doslej vedno zapostavljenemu slovenskemu narodu, in opozori ravno v sedanjem času, ko za mnogo manjše potrebe italijanskega sosedu razvija tako veliko in premišljeno skrb. Naš klic mora ostati: vseučilišče v Ljubljano! A temelj naj se mu položi s slovensko pravno fakulteto, ker le-ta je v interesu državne uprave same pred vsem potrebna in najlažje izvedljiva. Predlagani peticiji in deputaciji bodi namen, da vse to še bolj nadrobno utemelji! Ker je občinski svet ljubljanski, a svet si velikanskih duševnih in tudi gmotnih dobrot, katere se po pravici pričakujejo od najvišjega vzgojevališča za narod in njegovo središče, dolžan, in kakor je že opetovano pokazal, tudi voljan, z vso energijo delovati na ustanovitev vseučilišča v Ljubljani, zato sem tudi prepričan, da moje današnje predloge sprejme enoglasno.

Drugi shod avstrijskih dobrodelnih društev

se je vršil v Gradcu dne 7. in 8. t. m. Shoda so se udeležili zastopniki dobrodelnih društev s Tirolskega, Štajerske, Nižnjavstrijske, Kranjske in Koroške. Shodu je predsedoval baron Maks pl. Vittinghof Schell. Kranjsko je zastopal g. J. Röger iz Ljubljane.

Prvi govor je imel P. Bruno Weiss in sicer o »Skrbi za moško mladino, ko zapustil ljudsko šolo.« Kdor pozna razmere v mestih, dobro ve, kake nevarnosti v нравnem oziru prete 14 letnemu dečku, ko zapusti šolo. Zato je treba vso skrb obračati na to dobo mladinskih let, vendar se tu malo zgodi. Pač pa se obrača veliko skrb na te mlade ljudi v Nemčiji in pri nas na Dunaju, kar je povsod pokazalo lepe sadove. Prišli so na to delati tudi na Tirolskem, a drugod je še vse v povojih. Govornik preide na naše avstrijske obrtno-nadaljevalne šole. Ako je mislila vlada, da s temi šolami nadaljuje šolski pouk, se pač moti. Obrtni učenci se vračajo šele pozno v večer iz šole domov, kaj se vse med potjo godi — to ostane prikrito. Da pa se da storiti v prid mladine v teh letih veliko, nam kaže Nemčija, kjer je okoli 200.000 mladeničev vpisanih v katoliških društvi, kjer dobodo ne le naukov ampak tudi poštenega razveseljevanja. V resoluciji povdarja, naj se prične resno delati v vseh škofijah, snujejo naj se društva, povdarja se njihov pomen, podpirajo naj jih učitelji, starši in mojstri.

Pač velika resnica v govoru P. Weissa. Mi moramo pristaviti le neko pripombo glede resolucije, naj se vpeljejo v vseh škofijah društva, da dosežejo ta namen. Pri nas na Kranjskem se je jelo društveno življenje zelo razviti in snujejo se pridno »izobraževalna društva«. Pray ta društva, ako so seveda v dobrem vodstvu, morajo doseči vspeh, obvarovati mladino ravno v najbolj nevarnih letih pred нравnimi nevarnostmi, kakor žugajo mladini.

Zvečer ob 7. uri je bilo slavnostno zborovanje, na katerem je imel presv. knezoškof graški dr. Schuster krasen govor, v katerem je splošno razpravljalo o pomenu in vzvišenosti dobrodelnih društev, ki imajo svojo podlago v krščanski ljubezni. Velikanskega pomena so ta društva zlasti še za Avstrijo, v kateri divja hud boj srditih političnih strank, a ta društva morejo obsegati vse v svoji sredi in tako tudi na splošen mir blagodejno vplivati.

P. Avgustin Rissler je opisoval nato delovanje dobrodelnih društev na Štajerskem. Govornik povdarja korist redov na Štajerskem, kjer deluje nič manj kot 1297 redovnic, 855 redovnikov poleg usmiljenih bratov, pri katerih je dobilo v l. 1900 4085 ljudi zavetje v njihovi bolnišnici. Vincencijska družba sicer vspešno deluje, a kakor drugod, tako se tudi tu inteligenca odteguje tej prekorični naredbi.

Veliko polje delavnosti se odpira zlasti ženskemu svetu, ako hoče poseči vmes, ki je že po svojih naravnih zmožnostih najprvo v to poklicano. Koliko dobrega morejo narodi ne samo v mestih ampak tudi na kmetih s postrežbo bolnikov, je govorila v vznešenih besedah gospica Henriete Auegg. Kako žalostno je stopiti v kmetško hišo, kjer leži bolnik. Ljudstvo je nevedno, v sobi je duh, da bi kmalu vmoril človeka, a bolnik naj to prenaša, po 5 in več ur oddaljeni zdravnik naj ga pride zdraviti in revež, ki je imel v zdravih dneh toliko, da se je komaj živel, naj dobi tečne hrane.

Kako vse to? Govornica opisuje načrt nemških dobrodelnih društev, kako mislijo urediti to idejo. Za postrežbo bolnikov je treba ženskih moči, ki so pripravljene kaj žrtvovati za korist trpečih ljudi. Pri župniku domačega kraja se cglasijo in društvo jih pošlje v kake bolnišnice, kjer se v 1 ali 2 tednih že priuče, kar je najpotrebnejšega za postrežbo bolnikov. Ako se oglasi v eni fari kakih 20—30 deklet ali žen, potem se doma lahko razdelo tako lepo, da ni prevelikega trpljenja zanje na mesec parkrat pogledat iti bolnika, mu postreči in preskrbeti od dobrih ljudi podpore. Res postrežba bolnikov kako lepo delo in kako koristno! Kako pač potrebujemo tudi pri nas, da se v tem oziru prične kaj delati. Ali ni tudi pri nas žalostno marsikje na kmetih v tem oziru? O pač res, koliko jih mora umreti, ki bi lahko živeli, da bi jim bila na razpolago postrežba. Ali bi ne bilo prav, če bi tudi prinasjeli misliti, kaj naj se stori v to?

Velikega pomena je tudi skrb za sirote v prvih letih, torej med časom, ko zahajajo v šolo. Prepuščeni so na milost dobrim ljudem. Vendar pa, ker nimajo pravih vzgojiteljev, se pozna ta nedostatek celo njih življenje. Da se izvršuje tudi v tem oziru krščanska ljubezen z uspehom, treba je organizacijskega delovanja na tem polju. Pri nas imamo, hvala Bogu, več zavodov, ki se pečajo z vzgojo teh revežev, za dečke Marijanišče, za deklice Lichtenthurnov zavod itd. Pač imajo velike zasluge, vendar premalo jih morejo vsprejeti v oskrbovanje v primeri z vsemi sirotami na Kranjskem.

Vprašanje, ktero je obdeloval č. g. Kozlik, namreč o skrbi za umobolne otroke, to nima pri nas tolikega pomena kot drugod, ker te nesreče je Bog res obvaroval Kranjsko v primeri z drugimi deželami, n. pr. Tirolsko. Zato tudi ne gre, da bi ta predmet ponavljali. Vse drugačnega uvaževanja pa zahteva skrb za dekleta v tujini, kjer je največ nevarnosti, da se poizgubé. Društva, posebno v to ustanovljena, naj skrb, da ne pridejo dekleta, ki se podajo v tujino, v pest brezvestnih agentov, ki mešetarijo s človeškim mesom in preže na uboge žrtve pod pretvezo preskrbeti jim dobre službe. Pri nas je to vprašanje zlasti pomenljivo v Trstu in Aleksandriji, kamor gre vsako leto veliko naših deklet. Društva so sicer na obeh krajih ustanovljena, a treba jim je velike podpore, da bodo mogla izpolnovati svojo nalogo. Društva naj se pomnože, in zlasti pri vseh onih, ki se izselijo, opozore na nje, da se gotovo obrnejo do njih, kjer dobe informacije o razmerah njim še neznanih krajev. Koliko dobrega bi se s tem zgodilo! Zdi se, da se pri nas ta velevažna in koristna zadeva le preveč pozablja. Ravno tako je treba skrbeti tudi za posle v domačih mestih, kjer so izpostavljeni velikim nevarnostim, o čemur se vsak sam lahko prepriča. V tem oziru je storilo v Ljubljani velik korak ravno zadnji čas društvo sv. Marte. Naj bi ga uvaževali in podpirali merodajni krogi!

Kako primerno bi bilo, da bi se tudi pri nas pričelo delati kakor na Dunaju, kjer je ustanovljeno društvo pod vodstvom visokih gospa, ktere zbirajo ob nedeljah krog sebe služkinje v društvenih prostorih in jim prirede zabave in poduka, mesto da bi se potikale okrog.

Najbolj važna točka drugega dne zborovanja se nam zdi govor dr. Mayerja o izvrševanju krščanske ljubezni v prid kmetkemu stanu, ki popolnoma velja tudi našim razmeram. Kmetu je čim dalje večja težava dobiti poslov, dočim vse sili v mesta, kjer naraščajo dan za dnem bolj krklada brezdelnikov. To je znak naših socialnih razmer, ki mora nujno priversti kmetki in delavski stan do velikih težav. In odpraviti te nedostatke oziroma rane, to bi bilo delo krščanske ljubezni. Sredstva so: preskrbovanje cenega kredita, pravni zakoni za kmetki stan, snovanje hranilnic, podučna društva, bolniško zavarovanje in pred vsem uresničenje ideje starostnega zavarovanja za kmetke posle. Da bi se uresničila ta želja, potem bi bilo že polovico doseženega. Posli bi se ne smatrali za peto kolo, ampak zavedali bi se, da tvorijo svoj stan, ki je časten in potreben za človeštvo. Pri nas sicer dobro napreduje gospodarska organizacija, a dokler je vse delovanje navezano le na posameznike in ne dá tudi država stanu pravic, ki mu gredo po naravi, toliko časa ostane vse le neki preservativ, da se propad zavlačuje, a odstraniti popolnoma ga ne more. Da se je shod bavil tudi z alkoholnim vprašanjem in sta bila o tej stvari dva referata, je popolnoma primerno in dosledno. Saj so alkoholiki največi reveži, ki jih prava krščanska ljubezen ne sme in ne more iznemar pustiti. Shod je bil sijajen in že iz kratkega poročila, ki ga podamo, zanimiv. Obdelavala so se res aktualna vprašanja, katerih seveda vseh nismo mogli omenjati. Našteli smo le one, ki imajo pomen za naše razmere. Naj bi se iz teh podatkov pričelo razmotrivanje omenjenih točk, ki so res pri nas v zadnjih letih postale akutne.

Dalje v prilogi I.

Iz parlamenta.

Dunaj, 10. junija.

Nagodba

Nagodba mej Avstriji in Ogrsko je za našo vlado sedaj najnujnejše vprašanje, katero hoče z vso silo in za vsako ceno rešiti, ako ne v juniju, vsaj v juliju. Nagodbe ne more uveljaviti s § 14. kar za 10 let, pač pa si more podaljšati začasni proračun, ki poteče z junijem. Zato je vedno verjetnejše, da vlada koncem junija odgodi državni zbor, da si more s § 14. podaljšati proračun.

Te dni pa ima vlada največje skrbi z nagodbo. Carinski odsek vtegne morda že prihodnji teden dovršiti svoje delo. Nagodbeni odsek pa je komaj dovršil dobro polovico. Najnevarnejši, ker najslabši, je za je za vlado člen IX. trgovinske in carinske nagodbe z Ogrsko. Ta paragraf namreč določa promet na železnicah mej državama polovicama in čez mejo v tuje države. Znano pa je vsakemu trgovcu, da Ogrci ceneje prevažajo svoje blago po avstrijskih železnicah, nego Avstrijci sami. Temu so v prvi vrsti vzrok direktni tarifi, v drugi vrsti pa razne izjeme in refakcije, ki jih uprava ogrskih železnic dovoljuje ogrskim producentom, kar hočem drugi teden obširneje pojasniti.

Češki in jugoslovanski poslanci v nagodbenem odseku sploh glasujejo proti vsem členom nagodbe, in tako bodo glasovali tudi proti členu IX., že iz stvarnih razlogov. Toda izvemši veleposestnike so vse stranke proti členu IX., in vlada ima mnogo posla, da v zaupnih razgovorih pobija pomisleke nemških strank.

Včeraj se je ministerski predsednik dr. pl. Körber pogajal z vodstvom nemške ljudske stranke. Kaj je obljubil dr. pl. Derchatti, dr. Chiariju, dr. Lemischu, dr. Grossu, dr. Mengerju, dr. Pergeltu in dr. Lecherju, da jih potolaži in pridobi za člen IX., to je tajnost. Sinoči je nemška ljudska stranka imela večerno sejo, v kateri so člani vodstva poročali o razgovoru z min. predsednikom. Klub je sklenil, da glasuje tudi za člen IX., ako vlada vstreže zahtevam. So li te zahteve gospodarskega, narodnega ali političnega značaja, to pokaže bližnja bodočnost.

Tudi krščansko socialna stranka je odklanjala člen 9. Včeraj pa se je dr. pl. Körber pogajal tudi z dr. Luegerjem, ki je danes zjutraj sklical klubovo sejo. Kakor čujem, bode stranka glasovala tudi za čl. 9., ako vlada pospeši podražavljenje zasebnih železnic ter v tem oziru v odseku izjavi za gotovilo.

Včeraj in danes je bil v razpravi čl. 8., ki obsega splošne določbe glede železnic. Včeraj so govorili Kaftan, dr. Lecher in dr. Kolischer. Osobito dr. Lecher je odločno grajal določbe v tem členu ter zahteval zgradbo železnice Knin-Novji, podražavljenje železnice Košice Oderberg in južne železnice.

Danes je odsek nadaljeval razpravo o členu 8. Noben govornik ni zagovarjal avstrijske železnične politike, pač pa so jo mnogi odločno grajali. Ob 5. uri je člen obveljal z večino glasov brez premembe.

Nova pogajanja.

Včeraj in danes se širijo razne govorice in kombinacije po zbornici. Tako so gotovi zakotni politiki že odstavili trgovinskega ministra barona Calla in ga poslali kot veleposlanika v Carigrad, na njegovo mesto pa postavili sek. načelnika dr. Stibrala. Dalje so upokojili železničnega ministra dr. vitez Witteka in za naslednika mu imenovali češkega poslanca Kaftana. Za pravosodnega ministra pa so določili graškega poslanca dr. pl. Derschatto. Toda to so le prazne govorice. Češki klub bi gotovo ne privolil v to, da dr. pl. Körber iz njegove srede pokliče v kabinet kogarkoli, dokler ne ustreže vsaj nekaterim njihovim zahtevam. In prva je: češko vseučilišče v Brnu. Večina nemških poslancev že sama uvideva, da brez premirja s Čehi parlament popolnoma obnemore. Zato še vedno ni izključeno, da vlada v dogovoru z nemškimi strankami češke poslance potolaži s to ali drugo koncesijo in tudi nagodbo spravi pod streho.

Kvotna deputacija.

Avstrijska kvotna deputacija je imela danes popoludne zopet sejo, katere se je udeležil tudi baron Chlumecky. Poročevalec baron Schwegel je predlagal dosedanje kvoto, toda ne za 10 let, kakor zahtevajo Ogrci. Ta predlog je soglasno obveljal. Nato pa baron Chlumecky predlaga kvoto do konca l. 1909. Za ta predlog so glasovali: Chlumecky, grof Montecucoli, Czychlarz, baron Sochor, Jaworski, Abrahamowicz in baron Schwegel; torej štirje člani gosposke zbornice in trije poslanci. Proti so glasovali: Baumgartner, dr. Fiedler, Kaiser, dr. Kramar, dr. Menger, Povše in grof Zedwitz. Ker je bilo na vsaki strani sedem glasov, je predsednik grof Schönborn odločil za

Chlumeckega predlog, da namreč velja sedanja kvota (34:4:65:6) do konca l. 1909. Sedaj so zopet Ogrci na vrsti, da odgovore.

Poskušen napad na našega cesarja.

Veliko senzacijo je povsod vzbudila včerajšnja vest, da je neki človek s palico napal cesarjev voz, ko se je vladar peljal po Mariabhilferstrasse v Schönbrunn. Že iz vedenja napadevalčevega pa je bilo spoznati, da se gre tu edino le za čin blaznega človeka.

Napadalec je 27letni Jakob Reich, sam se nazivlja „Jakob, sin božji“, ki je bil že dalj časa v neki norišnici. Sedaj je brez vsakega posla. Reich je že 9. t. m. poslal zbornišnemu predsedstvu prošnjo, naj se mu izroči potni list za Kino. Seveda tega ni dobil, vsled česar je ta včeraj s priporočenim pismom urgiral rešitev prošnje in prosil avdijence pri predsedniku Vetrju. Popoldne je res prišel v njegovo pisarno in grof Vetter je takoj spoznal, s kom ima opraviti.

Popoldne ob 5. uri se je peljal cesar v spremstvu pribočnika majorja Driancourt iz dvorne palače v Schönbrunn. Na vogalu Andreasgasse je planil proti vozu ter zamahnil nanj s palico. Voznik je opazil njegov naklep ter ga večkrat udaril z bičem, nakar ga je prijel straža in odvedla na policijo. — Napadalec je že prej nekoč lažil okoli dvorne palače. Pomagali so tudi pasantje, ki so ga vrgli na tla in dobro obdelavali. Reich pravi, da se mu ne more nič zgoditi.

Volilni boj v Nemčiji.

Prihodnji torek dne 16. t. mes. so pozvani na volišče volivci velike Nemčije, da si izvolijo za prihodnjo šestletno parlamentarno dobo 397 poslancev. Dosedaj najmočnejša stranka v nemškem državnem zboru je bil, kot znano, katoliški centum s 102 poslancema; socialni demokratje so imeli v posesti 58, nacionalni liberalci 53 in konservativci 52 mandator. Ostali mandati so bili porazdeljeni na 11 manjših strank; Poljaki so imeli 14 poslancev, antisemiti ni bilo nobenega. Sedaj v novem volivnem boju se je pa pojavilo, vračunši divjake, 18 strank in stranic, torej tri nove. Teh 18 strank je v volivnem boju postavilo 1171 kandidatov v 1424 volivnih okrajih. S kandidati oziroma kandidaturami prednjačijo vsem socialni demokratje; postavili so namreč kar 322 kandidatov v 395 volivnih okrajih in torej le v dveh volivnih okrajih ni sedaj nobenega socialnodemokratskega tekmeca. Takoj za temi pridejo nacionalni liberalci s 181 kandidati in 187 kandidaturami, centum s 161 kandidati in 218 kandidaturami, slobodomiselna ljudska stranka 112 — 119, nemški konservativci 111 — 112; antisemiti, ki menijo prvič z vspehom posesti v volivno borbo, so postavili 50 kandidatov v 107 okrajih, slobodna zveza 41 — 43, kmečka zveza 39 — 40, nemška državna stranka 38 — 39, Poljaki poskušajo svojo sredo s 25 kandidati v 47 okrajih; nemška ljudska stranka z 39 v 40, bavarska kmečka zveza z 19 v 20 okrajih itd. Litavski in danski kandidatje so po trije, en Mazur in devet divjakov. — Volivni izid bo seve pokazal povsem drugačno razmerje ter bo mej drugim brezdvomno centum stal zopet na prvem mestu. Volitev prihodnjega torika seve še ne bo podala celotne slike, ker bodo bržkone v več nego polovici volivnih okrajev potrebne ožje volitve.

Zanimivo je, da so ravno za sedanjo volitev v svrhu popolne tajnosti odredili na vsakem volišču po eno ali več celic, v katerih more volivec neopazovan vtakniti svojo glasovnico v uradni zavitek in tako zaprto vročiti komisiji. Posebno praktične celice je oskrbelo kolinsko mesto; imajo namreč dvoje vrat, in sicer tako, da se vhod odpre šele tedaj, ko se odpro izhodna vrata. Drugi imajo postavljene bolj enostavne naprave: tri ali štirikotno stojalo s preprogami.

Novi srbski ministri.

Zadnje usodno noč je kraljestvo srbsko poleg kralja in kraljice izgubilo tudi svojo dosedanje Markovićevo vlado in na krmilo so prišli popolno drugi možje, ki pa večinoma niso novinci v ministerski službi. — Novi ministerski predsednik Jovan Avakumović je bil l. 1892. predsednik tedanje liberalne vlade. Prej je bil pod Ristićem opetovano pravosodni minister in pozneje več let sodnik pri kasacijskem dvoru. Od leta 1893 se je posvetil edino le odvetniški službi ter je bil obenem voditelj levega liberalnega krila, ki je bilo v odločni opoziciji napram vladi. Avakumović šteje sedaj 58 let. Na kralja Aleksandra je gojil jezo že celih deset let, ker ga je pred tem časom nekoč kralj dal aretirati. Kraljice Drage Avakumović sploh ni mogel, vsled česar se niti on niti njegova soproga nista nikdar odzvala povabilom na dvor. — Zanimivo je, da je Avakumović vodja liberalcev, ki so doslej sploh veljali za dinastiško-obrenovistiške, ter da je bil doslej sam velik nasprotnik Karagjorgje-

vičev. — Minister za notranje zadeve je Stojan Protić, eden najvplivnejših vodij radikalcev. Nekaj časa je bil komisar pri narodni banki in prej ravnatelj pri avtonomni monopolni upravi. Mož šteje sedaj 47 let. O njem je znano posebno to, da je bil radi znane „zarote“ proti Milanu obsojen v 20-letno ječo, in je bil nasproti vladi sploh vedno v opoziciji. — Zunanji minister Ljubomir Kaljević je bil l. 1875. ministerski predsednik, pozneje poslanik na Dunaju in sedaj senator. Dogodkov v letu 1870. se je udeleževal dejanski, sedaj ga smatrajo za zmernega nevtalca. Sedaj šteje 60 let. Milan je seve tudi njega zasledoval, a mu ni mogel do živga. Sploh je pa užival Kaljević posebno spoštovanje pri vseh strankah in pri dvoru. V ostalem pa je mož odločen Karagjorgjevičev. — Ljubomir Živković novi pravosodni minister, je bil vodja levega radikalnega krila. Z napadi in kritiko na razmere v kraljevi hiši si je pridobil občo popularnost. Obsojen je bil tudi on v 20-letno ječo, a kmalu pomiloščen. Sedaj šteje 42 let. Svojedobno je bil urednik opozicionalnega „Odjeka“ ter je bil kot žrtva razmer strasten sovražnik Aleksandra, posebno pa Drage. — Iste starosti kot Živković je tudi novi trgovinski minister Jurij Genčić. Mož je bil sicer ob Aleksandrovih poroki notranji minister, a radi tega nič manj sovražnik Drage. V tej zadevi je pozneje nekoč iz Opatije pisal kralju neko pismo in bil radi razžaljenja kralja obsojen v osemletno ječo, pozneje pa pomiloščen. Presedel je v zaporu eno leto. To mu je pomnožilo srd do Obrenovičev, katerim, posebno Milanu, je bil prej bolj prijazen. Svojedobno je storil vse, da odvrne kralja od Drage in ker ni vspel, je nastopil sedaj kot maščevalec za svojo čast. — Finančni minister dr. Vojislav Veljković je bil prej kabinetni načelnik umorjenega kralja; od poroke sem se je priklopil pa tudi ta liberalni opoziciji. Kakor večina tovarišev pripada tudi on v vrsto najzagrizenejših nasprotnikov Drage. Svojedobno ni hotel ustreči Aleksandrovim zahtevam, naj sestavi proklamacijo o zaroki. Pridužil se je stranki nespravljalivih liberalcev. — Naučni minister Ljubomir Stojanović, je somišljenik radikalne stranke in visokošolski profesor, vojni minister general Atanacković je seveda tudi Avakumovičeve barve ter osebno sovražnik umorjenega vojne ministra generala Markovića. Svoj čas je bil minister za javna dela. — K sklepu pride še Dragin svak polkovnik Mašin, baje morilec kraljičin, ki jo je sovražil od poroke sem in radi tega izgubil vojaško čast. V ostalem je seve ničla. — V splošnem je torej novi kabinet res tak, da bo z nekim zadovoljstvom dal zadnje spremstvo Dragi in njeni žrtvi Aleksandru.

Dvoboj nemških princev v Rimu.

Občutljivost in vročernost nemških princev je obče znana in bi bila kmalu povod najzanimivejšemu dvoboju, kar jih pozna svetovna zgodovina. Biti sta se namreč nameravala nemška princeva prestolonaslednik in njegov brat Eitel Fritz in sicer tedaj, ko sta bila z očetom vred gosta kralja Viktorja Emanuela. Prišlo je pa tako-le: Pri avdijenci cesarja Viljema ter princev je sv. oče imenoval Eitel Fritz kljub njegovim 19. letom „svojega dobrega malega otroka“. Ponosno germansko srce je bilo bržkone že tedaj silno užaljeno in bi bilo kakemu drugemu brezdvomno takoj napovedalo dvoboj.

Ko je zatem odšlo cesarsko spremstvo od papeža, rekel je prestolonaslednik Friderik Viljem adjutantu svojega brata: Pazi dobro na malega dečka. Morebiti bo zahteval košček sladkorja, kadar domov pride. Eitel Fritz je slišal te opazke ter se grozno raztogotil, vendar se je pa vzdrževal, dokler je dospel do nemškega poslanstva. Tam se je podal v svojo sobo ter zaukazal svojemu služabniku, da takoj izroči prestolonasledniku poziv na dvoboj. Služabnik se je nekoliko upiral, ko mu je pa srboriti princ z vojnim sodiščem zaradi nepokorščine grozil, je izpolnil zapoved. Prestolonaslednik je smatral poziv kot burko ter se v bratovo sobo podal, kjer se je zopetno pošalil: Kaj je mojemu malemu dečku? To, je zavpil Eitel Fritz togotnim glasom, da če Vaša cesarska visokost ne sprejme mojega poziva na dvoboj, te bom z zaušnicami prisilil, da braniš čast svoje uniforme. Prestolonaslednik je na to sprejel poziv in določeno je bilo, da se vrši dvoboj v Monza Parku in v orožje imajo služiti zakrivljene turške sablje. Kralj Viktor je še pravočasno zvedel o stvari ter potrebno ukrenil, da se je nameravani dvoboj preprečil.

Nameravan napad na predsednika Roosevelta.

Predsednik severo-ameriških zveznih držav Roosevelt potuje sedaj po raznih mestih velike unije, da se pouči o ondodnih razmerah, obenem pa malo poagita, ker ni več daleč čas, ko bo voliti novega predsednika. V drugi polovici maja se je mudil v Kali-

forniji, kjer so posebno dobro poskrbeli za vse varnostne odredbe. Posebno v mestu Oaklandu je občinstvo začudeno vpraševalo, čemu toliko raznih straž, kakor bi potoval kak evropski vladar. No, kmalu se je pa pokazalo, da so bile silno umestne take odredbe, kajti policija je zasledila dobro organizirano zaroto proti Rooseveltu. Major Olneg je namreč prejel brezimno pismo, v katerem mu nekdo naznanja, da sta se v njegovi hiši sošla Italijana Carlo Girardo in Antonio Polivincio in sklenila umoriti predsednika. Zadevno pismo je major izročil mestni policiji v Oaklandu, ki pa menda doslej še ni odredila kakega koraka. — Polivincio je isti Italijan, ki je dne 13. maja 1867. nameraval napad na našega cesarja pri cerkvi sv. Stefana na Dunaju. — Izvedelo se je tudi, da je drugi zarotnik Girardo dopisaval s známim zarotnikom Czolgoszem v Los Angeles.

Iz brzojavk.

Nadškof dr. Kohn je bil v četrtek vsprejet pri papežu v avdijenci. — Kriza v Italiji. Listi poročajo, da je podalo ostavko skupno italijansko ministerstvo. Povod krizi je baje silno neugoden položaj, ki se je pojavil povodom in vsled zadnjih proti avstrijskih demonstracij. Drugi razlog pa je ta, da je zbornica sprejela predlog glede uvedbe preiskave proti mornariškemu ministru Bettolou. Iredenta in „africa“ bota vrgla kabineto, če kralj sprejme demisijo. — O p o v e d k o n k o r d a t a. Francoska zbornica je izvolila komisijo 33 članov, ki naj se peča z odpovedjo konkordata in stavi dotična predloge, kakor tudi one glede ločitve cerkve od države. 17 članov je pristavev te ideje, 16 nasprotnikov, kar pomenja, da ne pride do pozitivnih sklepov. — Revolucija v Venezueli končana. Brzojavka iz Curacao trdi, da je končana domača vojska. — Figig kapituliral. Uporni kraj Figig, kjer se je izvršil znani napad na algirskega guvernerja, je vsprejel pogoje kapitulacije. Mesto mora izročiti orožje in plačati odškodnino.

Vlaganje temeljnega kamna za grajsko cerkev.

Iz blejskega kota 8. junija.

Vkljub strankarstvu, katero tudi prebivalstvo Bleda razjeda, združila je včerajšnja znamenita slavnost — polaganje temeljnega kamna za novo grajsko cerkev — vendarle veliko večino grajskih članov nasprotnih strank v nekdanjo tako lepo edinost in bratsko slogo. Vsaj za trenotek pozabili smo na vse, kar nas razdvaja, in zbrali smo se na razvalinah stare cerkve sv. Martina, da vložimo temeljni kamen novi veličastni farni cerkvi, ki bode, kar pač nihče ne zanika, velikega pomena ne le za verski marveč tudi za gmetni napredek našega rajskega Bleda. Bled je navezan na letovišarje. A med njimi je tudi lepo število odločnih katoličanov najboljših stanov, ki hočejo tudi med nami zadostovati svojim verskim dolžnostim. Kolikokrat smo že čuli ravno iz njih ust pritožbe, da jim je nemogoče v mali blejski farni cerkvi vdeleževati se nedeljske službe božje, in lahko rečemo, da je marsikateri ravno iz tega vzroka okrajšal svoje bivanje na Bledu. To dejstvo, da bo nova farna cerkev velikega pomena tudi za gmetni razvoj blejskega letovišča, imel je, kakor menimo, občinski odbor, njemu na čelu gosp. župan Jakob Peternelj, pred očmi, da je včeraj oficijelno prisostvoval vlaganju temeljnega kamna. Občinski odbor, dasi liberalen, je s svojo navzočnostjo očitno pokazal, da zna ceniti vsak napredek Bleda, če se gre tudi le za novo farno cerkev. Občinski odbor je čutil, da v tako slovesnih trenutkih mora nehati vsako strankarstvo.

In ravno zato je otroška demonstracija, katero je uprizorilo tukajšnje učitelstvo s tem, da je vkljub povabilu ostentativno izostalo od slavnosti, toliko bolj smešna, da ne rabimo hujšega izraza. Prav res smilila se nam je šolska mladina, ki je brez vsakega nadzorstva, kakor čreda brez pastirja, begala po razvalinah, pač tudi v nevarnosti, da jeden ali drugi otrok pade v globoki jarek. Pripovedovalo se nam je sicer, da je bila gdč. Wurner tudi med gledalci. A med otroke se ni upala priti. Revica se je neki bala strogega šefa. Za gospoda Rusa tedaj slavnost ni bila oficijelna.

Vi, gospod Rus, ste učitelj, in kot tak imate v osebi c. kr. okrajnega glavarja, kot predsednika c. kr. okrajnega šolskega sveta, svojega predstojnika. C. kr. okrajni glavar je bil v svoji službeni gala-opravi, tedaj oficijelno pri slavnosti navzoč. Pa ne, da bi sedaj od vas dobil lekcijsko, češ, da ne ve, kaj je oficijelno. Vi ste občinski odbornik. Vaš župan je slavnosti prisostvoval, podučite ga, ker ne ve, kaj je oficijelno. Vi ste posestnik vile ravno pred cerkvijo. Ali vam je res vsejedno, ko bi se vam bila enkrat stara groblja nad vašo glavo podrla? Povejte nam, ali bi bila res sramota za vas, stati tam, kjer vsa c. kr. okrajni glavar in vaš župan? Ali tako umevate paragraf šolskega zakona,

ki vam velevala, versko-nravno vzgajati mladino, da tam ni prostora za vas, kjer se šolska mladina udeležuje tako izvanredne cerkvene slavnosti? Nismo vas nikdar imeli za posebno luč našega liberalnega učitelstva, a da ste tako priprosti, zraven pa tudi tako zagriženi, tega pa le nismo vedeli. Upajmo, da se do vlaganja sklepnega kamna v vaši glavici vendar le prižge še kaka druga lampica. Slavnost se je vršila tako-le:

Stavbeni prostor je jako okusno okrasil in šotor za sv. mašo prav praktično priredil stavbeni odbor, kateri ima v svoji sredi nemurno delavna gg. Hudovernika in Verderberja. Presvetli knezoškof se je pripeljal na Bled ob 9. uri zjutraj. Pozdravili so ga: zastopnika vlade, c. kr. okrajni glavar pl. Detela in c. kr. okrajni komisar Schittinig, stavbeni odbor ter dekanjska duhovščina. Ob 10 uri se je pričelo sv. opravilo, kateremu je velikanska množica zbranega ljudstva sledila z največjo pozornostjo. Presvetli knezoškof je v poljudnem in navdušenem govoru razložil sv. obrede ter vernike opominjal, naj bo njih versko prepričanje trdno, kakor temeljni kamen, katerega danes vlagamo. V kamen se je vložila latinsko-slovenska spomenica, katero je klasično sestavil mil. g. stolni prost dr. Kulavic in katero so podpisali vsi dostojanstveniki. Med sv. mašo smo občudovali krasno petje domačega cerkvenega zbora, katerega je domači g. kapelan Kimovec, znani glasbeni in skladatelj, izborni izveščal. Med obedom so imeli napitnice presvetli knezoškof, c. kr. okrajni glavar in domači gosp. župnik Jan. Oblak. Gosp. dekan Janez Novak pa se je v napitnici spomnil bližnjega imendana Presvetlega, kateremu so navzoči navdušeno izrazili najboljša voščila.

Popoldan ob 3. uri je bilo posvečevanje novih zvonov na Rečici, grajski podružnici. To vam je bil pravi praznik za vrle Rečičane. Smelo rečemo, da že dolgo nismo videli priproste vasi, ki bi bila tako praznično odeta, s tolikimi slavoloki, zastavami in s tako mogočnim strelom sprejela svojega višjega pastirja, kot ta dan Rečica. Čast ji! — Zvonove je vžil zvonar iz Wiltena pri Inomostu ter so prav lepo in čisto melodično vglasi. Jako nizka cena priporoča mojstra, kateremu se je s temi zvonovi odprla pot na Kranjsko. — Presvetli je tudi to priliko porabil, da je mnogobrojnim vernikom razložil obred posvečevanja in pomen zvonov. Naj bi vrli Rečičani vedno pomnili prelepih naukov višjega pastirja, naj bi ostali, kot bližnji sosedji Bleda, vedno takega katoliškega duha, kot so ga pokazali včeraj!

Zvečer smo se poslovili od Presvetlega, kateri se je odpeljal na Goričane. Na svidenje pri posvečevanju nove cerkve!

20.000 kron zgube.

Iz Črnega vrha, 2. junija.

Se nam je v spominu, kako je »Slov. Narod« neprenehoma dan za dnevom nesramno in podlo napadal vsa naša društva. Ni ga kmetijskega društva, ni je posojilnice, katere bi ne bil že obmetal z najostudnejšimi lažmi. Sistematično so zabavljali, lagali, sumničili, podtikali, obrekovali in denuncirali jim neljube osebe in klicali oblastva na pomoč. Tem navalom se marsikatero društvo ni moglo ustavljati, moralo je prenehati. Vsak tak slučaj je bil liberalcem povod k novemu napadanju. S škodoželjnim veseljem so že pred meseci napovedovali propad takega društva, kateremu so sami s svojo zlobnostjo spodkopali podlago. Tem ljudem na čelo se je postavil dr. Tavčar in jim dajal zgled. Kjer je po deželi hodil, je hujskal ljudi zoper naša društva. Tako se je tudi zgodilo, da je liberalna mlekarica v Črnem vrhu, kjer je Tavčar z neko samozvestjo izustil besede, da »klerikalna organizacija erka na vseh konceh«, pod vodstvom dveh zagriženih liberalcev naredila fiasko, ki ga bodo ljudje pomnili.

Ne bi več pisali o tem za črnovrško občino prežalostnem slučaju, da bi nas ne izzivalo obnašanje liberalcev. Revizija je pokazala zgube pri mlekarici nad 12.000 kron. Po izjavi veščakov pa bo zguba od 18.000 do 20.000 kron, najbrž še več, ker stroji niso vredni nobene cene, in je še vprašanje, kam se bo sir prodal. Udje bodo morali od krave plačati do 100 kron. Rokodelci, najemniki, ki nimajo družega, kakor po eno kravico in sveta v najemu za eno kravo, bodo zgubili to, kar edino jih redi. Premožnim družinam je vseska mlekarica rane, katere se ne bodo zacelile desetletja.

To so zakrivili liberalci. Ti ljudje so mlekarico ustanovili, ti so jo vodili, ti so s svojo lahkomišljenostjo zabredli v dolgove. Predrznost in lahkomišljenost je bilo od liberalcev že to, da so ustanovili društvo z nemejeno zavezo v kraju, kjer ljudje še nimajo smisla za društveno življenje. Predrznost je bilo od njih ustanavljati mlekarico v kraju, ki je zanje skrajno neugoden. Predrznost in lahkomišljenost je bilo od liberalcev, da so postavili na čelo društvu, ki vsepa le pod vodstvom izkušenega in spretnega sirarja, v načelstvu pa izmed njih nikdo nima pojma o mlekarstvu, marsikateri bi celo v domači

hiši potreboval modrega gospodarja. Valed tega je bila mlekarica tako zanemarjena, da se je referent poljedelskega ministerstva izrazil, da take nemarnosti še ni videl.

Skrajno lahkomišljeno, da kazni vredno je bilo, da so za drag denar kupili od judov stare, že obrabljene stroje, ki nimajo nobene vrednosti. Propada mlekarice so krivi liberalci. S svojim liberalno realnim gospodarstvom, s katerim se baha »Sloven. Narod«, se pahnili črnovrško občino v nesrečo in revščino.

Vi, ki ste stopili k liberalni stranki v službo in se tam drug družega vredne spoznali, zdaj pisarite, zdaj zabavljate, zdaj ovajate in kličite oblastva na pomoč, da ne bo nedolžno ljudstvo plačevalo, ampak tisti, ki so propad zakrivali.

Občine ste torej spravili na beraško palico. Ljudje tarnajo, se jeze, vas preklinjajo in obupavajo. In kdo izmed liberalcev je storil korak, da bi od ljudi odvrnil nesrečo? Pač, letali ste v Idrijo, letali v Ljubljano, a ne radi ljudi, ampak radi sebe in radi svojega premoženja. Edino, s čimur hočete rešiti mlekarico konkurza, je bilo vaše prizadevanje, da bi mlekarico še dalje vlekli. Prašamo pa, kako bi mogli oni, ki so napravili do 20.000 kron dolga, mlekarico povzdigniti, naših mož se bo pa tudi vsak 10-krat prej premislil, kakor da bi sebe svojo družino in svoje premoženje stavil v nevarnost.

Načelnik mlekarice je bil liberalni Janez Lampe. Strmite, kaj je storil! On pride k revizorju in ga prosi, naj ga ne trga po Slovincu, sicer se bo on spravil nad »Kmet. društvo«. Odtod torej vedne laži po Slov. Narodu. Odtod prihaja, da »Kmet. društvo« nima miru pred žandarmerijo. Ni dolgo časa da sta prišla orožnik in župan v prodajalno »Kmet. društva«. Po naročilu okr. glavarstva sta prišla merit prostor in »temo«. Mi pa vprašamo, je li glavarstvo tudi naročilo, naj meri korake tisti, ki ga je največ nesel pod klobukom?

Poskrbljeno je, da drevesa ne rastejo v nebesa, poskrbeli bomo pa tudi mi, da se bo črnovrškemu županu odlomil vrh. Nam se sicer ne zdi vredno, da bi se z županovo osebo pečali v Slovincu, pač pa milujemo občino, katero vodi župan, ki je bil načelnik mlekarice. Občina bo kmalu imela priliko otresti se liberalizma na vsej črti in liberalce pomesti iz javnega življenja, posebno ker so nam dali priliko, da bomo spregovorili eno ali dve tudi o njihovem občinskem gospodarstvu.

Tedenski koledar.

Nedelja, 14. junija: 2. pobinkoština; Bazilij šk. evang.; Prilika o veliki večerji. Luk. 14. — Ponedeljek, 15. junija: Vid, Modest mm. — Torek, 16. junija: František Reg. sp. — Sreda, 17. junija: Ciriljak in Muska. — Četrtek, 18. junija: Feliks in Fortunat mm. — Petek, 19. junija: Srce Jezusovo, Nazarij šk. — Sobota, 20. junija: Prot m., Silverij p. — Solnce izide 20. junija ob 4. uri 14 min., zaide pa ob 7. uri 48 min. — Lunin spremen: Zadnji krajec 18. junija ob 7. uri 42 min. zjutraj. — Musica s a c r a v nedeljo, 14. junija: V stolni cerkvi velika maša ob 10. uri: Tretjo Cecilijino mašo zložil Franc Schöpf, graduale »Os justi« Anton Foerster, ofertorij »Veritas mea« Otto Kornmüller.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. junija.

Cesarska zastava osramočena!

Vsa Ljubljana je razburjena, ker ve, da je deželna vlada dobila uradno poročilo, da je bila pri turnarski slavnosti cesarska zastava strgana z droga. Turnarski »Eingesendet« pri tem nič ne spremeni, čuden se nam pa zdi način, kako je pri prizorih, ko se je pela »Die Wacht am Rhein«, postopala vojaška godba. Po poročilu tega »Eingesendet« se je umaknila za toliko časa, da je vse minulo v notranje prostore, potem pa zopet prišla — nazaj. Turnarji se sklicujejo na to, da jim je deželni predsednik dovolil izobesiti frankfurtske zastave, ne pomislijo pa na to, da smatramo Slovenci izobešanje frankfurtske v Ljubljani najskrajnejše izzivanje slovenskega naroda. Turnarji z razobešanjem takih zastav niso skrbeli za red in mir. Ves položaj o razmerah na Kranjskem bo pojasnjen tudi s tem, da so se te slavnosti udeležili tudi mnogi c. kr. uradniki v turnarski uniformi. To bi grmelo na slovenske uradnike, ako bi se na tak način umešavali v javno življenje, kakor brez skrbi delajo nemški uradniki. Po županovem uradnem poročilu je zadeva s cesarsko zastavo na kazinskem vrtu zadostno pojasnjena in sedaj naj še dež. vlada odgovori na to, ako je smatrala umestnim, da je

take dogodke na kazinskem vrtu aploh nadzorovala, saj vemo, da vsako slovensko prireditve jako skrbno nadzoruje.

Kako se ne dela za narod. Z Dunaja se nam piše: Kako delajo gospodje liberalni akademiki, katerih geslo je: »za svobodo in narod!« za svobodo, je že dovolj znano. Kako pa delajo za narod, naj pove samo sledeči dogodek, ki označuje drastično njih ljubezen do naroda. V maju, kakor znano, se je priredil shod za slovensko vseučilišče na Dunaju. To je vprašanje, kjer pri trezno mislečih ljudeh preneha vsako strankarstvo. Pripravljalni odbor je želel, naj bi šlo vse slovensko dijaštvo složno v tem vprašanju. Ne tako liberalci! Ti so izdali parolo, da se shoda ne bodo udeležili, ako pride Danica s trakovi. Ker smo želeli, da se v tako važno zadevo ne vmešava strankarstva, iz lastne inicijative nismo prišli s trakovi, le da se ne bi škodovalo dobri stvari. Za hvaležnost pa smo pozneje zvedeli, da so liberalne šeme smatrali to za velik triumf nad nami. To si bomo zapomnili za bodočnost. Usojamo pa si vprašati gg. liberalne kolege (joj, to je razžaljenje zanje!) Ali se to pravi delati za narod, če se v tako pereča narodna vprašanja vlačijo strankarstvo? Fej! takim narodnjakom, ki niti v najvažnejši narodni zahtevi ne odjenjajo od svoje steklosti. Jasno se kaže v tem ves vaš značaj. Pri tem delu »za narod« pa se čutijo ti gospodki zelo vzvišene nad nami. Je pač svojstvo slabotnih možgan, da rada boleha za megalomanijo. Zoper to ni pomoči! Zde se nam pa tako pomilovanja vredni, kakor tisti norec, ki je pred leti ušel iz norišnice v Ljubljani, zlezel na streho in vpil, da je ruski car. Za danes zadostuj!

V. M.

Osebnost. Franciškanski provincial preč. p. Konstantin Luser se je vrnil včeraj iz Rima od generalnega kapitlja.

Duhovniške vesti v lavantinski škofiji. Čast. g. Janez Ilc, kaplan v Podsedri, je prestavljen v Koprivnico; čast. gospod Alojzij Kramaršič iz Jarenine k Sv. Marku niže Ptuja. — Čast. gospod Avgust Jager, kaplan pri Sv. Marku, je stopil zaradi bolehnosti v začasen pokoj in se naseli v Jarenini.

Poročil se bo prihodnji ponedeljek g. Konrad Elsbacher, trgovec v Laškem trgu z gdš. Aneto Kukec iz Zalca.

Za brate Hrvate. Slovenjegraško politično društvo priredi jutri dne 14. junija ob 4. uri popoldne ljudski shod v Slovenjgradu. Kot govornika sta oglašena gg.: dr. Vladimir Sernec in Anton Korošec iz Maribora. Shod se vrši v prostorih slovenjegraške kmetijske zadruge. Ker se bo na shodu porabila prilika, da izrazimo svoje bratsko sočutje s kruto tlačeni Hrvati, zato se nadeja politično društvo najobilnejše udeležbe.

Kranjski »Sokol« v Velesovem. Velesovo 12. junija 1903. Med tem ko katoliško-narodna stranka prireja z najlepšimi uspehi svoje shode očitno po deželi, so si pa liberalci izmislili neko drugo firmo, pod katero hočejo zanesti svojo modrost med ljudstvo. To pa zato, ker se ne upajo z javnim ljudskim shodom na dan. Pričetek je storil deželni poslanec in starosta kranjskega »Sokola« Ciril Pirc. Pred par tedni je kazal svoje sokole po Medvodah, zadnjo nedeljo se je pa prikazal v Velesovem v Sajovičevem hotelu in... Liberalci velesovske, cerkljanske in šenčurske fars so sicer pričakovali 400 sokolov, pa toliko jih ravno ni bilo, pač pa jih je bilo, če sem prav štel, petnajst do osemnajst. Bil je zbran tudi generalni štab gorenjskega liberalizma. Ko so nekoliko poturnali in zakrokali, je spustil Ciril Piro imeniten političen govor. Govoril je spočetka o rudečih srcah, katerih naj se Velesovci nikar preveč ne ustrašijo, potem je začel jahati političnega konja; raz kate-rega je šegetal poslušalcem ušesa z obljubami, ktere bi jim izpolnila narod-napredna stranka, če bi bili kmetje tako prismojeni, da bi liberalce volili v deželni in državni zbor. Na veliko veselje navzočih cerkljanskih magnatov je podrezal tudi v tamošnje gospodarsko organizacijo, za katero naj pa on ne skrbi, ko je pohrustal še sosednjo duhovščino, bila je »telovadska« slavnost pri kraju. Kot vesten poročevalec naj še omenim, da je general posebno prijazno ta dan pozdrav-

ljal one udeležnike, o katerih je obohal, da nekoliko po klerikalizmu diše. Ko se mu je en tak mož približal, vrigel mu je v pozdrav uljudne besede: »No prokleti klerikalec.« Potem pa recimo, da Sokol ne zanese zavednosti olike med narod.

— **Umrl je v Vojniku g. Janez Zgajner, posestnik in odbornik posojilnice.**

— **Vrtna veselica v Stefanji vasi.** »Katol. slov. izobraževalno in pevsko društvo« v Stefanji vasi pri Ljubljani priredi dne 21. t. m. veliko vrtno veselico pri g. Ivanu Povšetu po domače pri Štrausu št. 19. Natančneje objavimo prihodnji teden. Tem potom vabimo že danes slavno občinstvo in vse prijatelje društva k vdeležbi. Na svidenje drugo nedeljo pri Štrausu v Stefanji vasi!

— **O roparjih.** Zadnjemu poročilu v Slovincu pod naslovom »Roparji na delu v St. Jerneju« se še dostavlja, da so tatovi usodno noč ukradli Mariji Kirar iz Loke iz skrinje hranišilo knjižico v vrednosti 920 K in približno 54 K v gotovini. Naše marljivo orožništvo je v družbi več mož zasledovalo po St. Jernejski okolici celi dan in še po noči, toda brez uspeha. Brzjavno se je še isti dan naznanilo novomeškim orožnikom o zločinstvu. Le-ti so se precej odpravili na pot proti St. Jerneju. V Rateškem gozdu so na večer zapazili pet sumljivih s puškami oboroženih mož. Ker se na orožnikovo povelje nihče ni hotel ustaviti, marveč so le dalje bežali, oddali so orožniki, kakor se čuje, pet strelav, a ni bil nihče zadet. Odnesli so vsi zdravo kožo in so se v gozdu poskrili. Par dni kasneje, to je v torek zvečer okoli 10 ure, so domači orožniki pritirali delavca Ivana Gregoriča iz Vrha, vkle-njenega v občinski zapor. Njegov sinček Žan, ki je moral tudi priti, se je pa vsedel na stol v občinski pisarni. Povod temu je bilo to dejstvo. Imenovani Gregorič, bržkone vodja tatarske družbe, je prej to noč nesel na hrbtu polno večje domov. Nočni čuvaj ga je opazil, a ker je moža poznal, ki ni ravno na dobrem glasu, ga ni ustavljal, marveč ga je drugi dan v torek zjutraj ovadil orožnikom. Ti so šli še isti dan na Gregoričev dom, a ga še ni bilo iz Pleterjev, kamor hodi delat, domov. To priliko je naš vrli postajevođa g. Abram porabil s tem, da je prijazno izvalil Gregoričevega sina, 11 letnega dečka k sebi in se otroško ž njim o domačih zadevah pogovarjal. Pri tem razgovoru je orožnik od otroka izvedel, da očeta ni bilo doma po noči od petka na soboto, da je bil deček sam z očetom in še s 4. drugimi možmi, Pleterskimi delavci, Hrvati (Ličanji) pri roparskem delu. Orožniku se je vedno bolj jasnilo, spoznal je, da otrok resnico govori, in da je njegov oče ud zloglasne tatarske družbe. Orožniki so med tem domov prišedšega očeta Gregoriča prijeli, uklenili in prignali v občinski zapor. Njegov sinko, ki je posebej prišel, je potem v pisarni vse natanko, približno tako-le izpovedal, kar se je vse zapisalo: V petek ponoči so me oče izbudili in mi veleli: Žan, vstani, boš šel z nami! Jaz sem se zaspan obotavljal in jih nisem hotel ubogati, zato so mi namerili klofuto. V strahu, da mi katera ne prileti okoli ušes, sem vstal in šel z očetom in s štirimi drugimi nepoznanimi možmi, od kojih sta dva imela puške, dva pa samokrese. Šli smo najpoprej h Kirarji na Loko, kjer je bilo okno že odprto. Oče so me potisnili skozi okno v sobo in mi veleli, naj preiščem, kaj je v skrinji. Dobil sem neko knjižico v ruti zavito in nekaj denarja v knjižici. Izročil sem očetu. Potem se je še eden mož zbasal skozi ravno isto okno; kaj je še ta dobil, pa ne vem. Od tam smo šli h Karlovčemu, kjer smo dobili nekaj žita in odnesli nekaj kokoši. Te so pekli v Mahorovškem gozdu, pa meni niso nič dali. Potem smo šli k Meniču v štacuno; tam so po predalih iskali denarja, pa menda niso nič našli. Od tam smo šli k Muhiču, potem k Sajetu in k Majzeljci. Povod so se ljudje zbudili in nas s tem pregнали. Izpovedal je tudi, da so se možje klicali po imenih Anton, Andrej, Nace, Jožef in da so delavci v Pleterjih. Naslednje jutro na vse zgodaj že ob treh so šli orožniki z odkritosrčnim dečkom v Pleterje, da bi jim pokazal tistega Antona, Naceta i. t. d. Okoli 9. ure so orožniki prignali uklenjenega le jednega, Antona Jerele, katerega je deček dobro poznal, v zapor. Ostalih pa ni mogel več spoznati. Prej ko ne so jo že popihali drugam. Tako sedita dva tiča uklenjena v zaporu in trdita, da sta nedolžna, da se je otrok vse izlagal. Pri hišni preiskavi na Gregoričevem domu se je dokazalo, da deček ni lagal, ker so našli 58 K, en revolver in v peči sežgano hranišilo knjižico in nekaj tiste vrste žita, kakoršno je bilo ukraden.

— **Zaradi kumare (murke).** V Polensku bivajoči hlapce Krajec ukradel je pretečeni četrtek pri vrtnarju H. Topičniku v Ptujju kumaro ter zbežal. Ko sta ga hotela dva stražnika v neki gostilni aretirati,

Dalje v prilogi II.

so ga morali vkleniti in na voz naložiti ter ga peljati v ječo.

— **Kmetijsko kemično preskuševališče v Ljubljani** ima sedaj svojega asistenta, in sicer Slovenca, kakor zahteva pravica. Pisali smo svoj čas, kako so Nemci hoteli to mesto za svojega Hittija, a sedaj je bil imenovan Slovenec gospod J. Turk. Izmed naših somišljenikov v odboru nam tega ni nihče sporočil.

— **Četrti katoliški učiteljski shod** se bo vršil 20., 21. in 22. julija v Lincu. Shod bo, kakor se čuje, jako številno obiskan.

— **Umor.** Redar Colomban iz Trčiča je v pijanosti s sabljo usmrtil J. Collautija, katerega je tiral po odgonu domov. Vseled tega so ga privedli v goriške zapore, da ga postavijo pred porotnike. Ali sedaj je sodnija odstopila od zasledovanja radi umora, ampak bo sojen le radi pijanosti v službi. Tako utegne dobiti le par tednov zapora.

— **Nov načrt.** Marsikoga utegne zanimati vest, da se je načrt žrebanja letošnje državne loterije, ki bo dne 18. junija 1903, v marsičem premenil in zboljšal. Zlasti je važno, da so na mesto dosedanjih pred- in podobitkov stopili dobinki serij v zvezi s predobitki in podobitki, in da se je zraven glavnega dobitka v znesku 200.000 K. uvrstil še veliki dobiček za 40.000 K in da se je sploh število velikih dobikov pomnožilo. Skupna svota vseh dobikov znaša sedaj veliko nad pol milijona K in je toraj upanje zadeti se dokaj povečalo. Cena srečki je ostala ista, t. j. 4 K. Kakor znano, je čisti dobiček letošnje državne loterije namenjen civilnim dobrim namenom. Ta državna loterija že 50 let deluje v dobrotne namene in kdor kupi njenih srečk, nima samo upanje lastne koristi, ampak podpira tudi vseskozi dobro stvar.

— **Slovenski predstavi na Koroškem** Piše se nam: Hvalevredno nalogo so si dali slovenski igralci narodnega gledališča v Ljubljani s tem, da prirejajo slovenske predstave tudi izven Ljubljane, širom naše slovenske domovine. Mnogo užitka imajo od tega Slovenci tudi ob obmejnih pokrajinah. Dne 7. t. m., zadnjo nedeljo, so prihiteli vrli igralci v prijatni narodni smihel nad Pliberkom na Koroškem. — Kakor vsaka večja narodna prireditev na Koroškem sta imeli tudi ti dve predstavi obilnih zaprek. Naenkrat, kakor bi bilo naročeno, je izbruhnila v bližnji vasi nalezljiva bolezen, nemurji storili so vse, da se predstava zabrani, a zastoj. Dasi je bilo toliko zaprek — v nedeljo jutraj še je deželni predsednik Hein dovolil, da se smejo predstavi vršiti. Prav kulantno se je v tem slučaju obnašal velikovski okrajni glavar p. l. Mayerhofer-Grünbüchel, ki se je nalašč zato potrudil v Celovec. — Udeležba pri predstavah je bila ogromna; bila bi še večja, da bi omejenih zaprek ne bilo. Izvrstno sta se predstavljalji igri „Ženski otelo“ in „Huzarji.“ Zlasti nas je s svojo dovršeno igro kar očarala ga. D a n i l o v a. A tudi ostali igralci so zadeli svoje uloge prav izborni! Ljudstvo se je razšlo z največjim zadovoljstvom. Pridno je sodelovalo tudi pevsko in tamburaško društvo „Gorotan“. Mnogo zaslug za predstavi si je pridobil g. obč. svetnik G o b e c. Slavnosti udeležili se niso samo domačini, zastopani so bili vsi kraji koroški.

— **Pijonir je utonil.** Pri vajah na Dravi v Ptuj se je zgodila v začetku tega tedna velika nesreča. Ponton je trčil po neprevidnosti ob steber dravskega mosta in se je prekucnil. V ladji je bilo 9 moč, eden od njih je bil težko ranjen, eden pa je utonil. Ladja še do sedaj ni najdena, tudi trupla ponesrečenega pijonirja še niso našli.

— **Za trgovske potnike.** C. kr. trgovsko ministerstvo naznana trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da c. in kr. konzulat v Braili resno opozarja na to, da si morajo avstro-ogrski trgovci, tovarnarji in drugi obrtniki ali njih trgovski potniki, kadar kupčijsko potujejo po Rumunskem, preskrbeti obrtno legitimacijo, določeno po čl. 4. trgovske pogodbe med Avstro-Ogrsko in Rumunsko z dne 21./9. decembra 1893 (drž. zak. št. 116 iz l. 1894) in jo na zahtevanje pokazati romunskim finančnim oblastvom, da se ognejo oviram romunskih davkarjev, ker so se take ovire že v dveh slučajih pokazale.

— **Žrtva razmer.** Zadnje dni se je ponesrečil gosp. Korošec, naduhtelj v Kropi. Pal je čez hodnik prvega nadstropja na dvorišče, kjer so nezavestnega močili. Hudobni jeziki si šepetajo, da bo o tem obširno poročal „Narodov“ zaupnik, neki iz Ljubljane v Kropi privandran železnikar.

— **Iz Senčurja,** 10. junija 1903 Naše pred kratkim ustanovljeno „Izobraževalno društvo“ je v nedeljo 7. t. m. priredilo svojo prvo veselico. Na vspeh bile so pevske točke, deklamacije in dr. Weissenhoferjev igrokaz „Lurška pastirica“. S prvim svojim nastopom je društvo lahko zadovoljno. Udeležba iz domače in sosednih župnij bila je tako ogromna, da mnogi niso

mogli dobiti prostora. Pesmi (Belarjevo „Dramilo mojih rojakov“, Aljažev „Triglav“ in Sattnerjev „Pogled v nedolžno oko“) je društveni moški pevski zbor dovršeno proizvajal; izborni ste izpali deklamaciji Gregorčičeva „Jestejeva prisega“ in Hribarjev „Pastirček Miha“. Zlasti pa je blazil navzoče občinstvo zgoraj omenjeni igrokaz. Saj so se pa tudi naša dekleta uprav utopila vsaka v svojo ulogo, naj si je že ta ali ona predstavljal kmetico ali grofico. Ker ne vemo, kateri bi prednost dali, zato jih tudi posamezno ne omenjamo, ampak samo to rečemo, da nismo toliko pričakovali od njih, če upoštevamo, da marsikatera izmed igralk do zadnjega časa ni niti vedela, kaj je gledališče. Cel vspeh se bo v nedeljo 14. t. m. ponavljal in sicer ob štirih popoldne. Društvo pa čestita mona njegovem prvem nastopu.

— **Kobilu ukradli.** V Mošeniku, občina Peč, je bila v noči od 8. na 9. t. m. posestniku Antonu Urbanija iz hleva ukradena dve leti stara kobila, visoka 15 ped, katera je bila le na sprednji desni nogi podkovana.

— **Umrla je v Zerovnici** poštna odpravnica gđ. Lucija Schott.

— **Sejmi po Slovenskem** od 15. do 20. junija: Na Kranjskem: 15. v Premu, Dobu, Kočevju, St. Vidu pri Zatičini, St. Vidu pri Vipavi; Hotedršici, Kočevju, Jagnenci, v St. Petru na Notr. in v Litiji; 18. v Zalogu in v Dolih pri Litiji; 19. v Rovišah. — Na slov. Stajarskem: 15. v Novi cerkvi, pri Sv. Barbri; Kostivnici, Mozirju, Lembahu, na Planini, pri Sv. Rozaliji in pri Sv. Vidu blizu Ptuja; 18. v Loki; 20. v Poličanah. — Na Koroškem: 15. v Pliberku in Zgor. Dravogradu; 16. v Traberku in Grafenbumbu. — Na Primorskem: 15. v Pavjeru.

Ljubljanske novice.

Ljubljanski občinski svet.

Tudi včeraj je imel občinski svet sejo, ki je bila tembolj zanimiva, ker so nekateri občinski svetniki končno vendar nekoliko dali duška onemu, kar čuti in misli vsa Ljubljana. Da mej temi občinskimi svetniki ni bilo državnega poslanca ljubljanskega mesta dr. T a v č a r j a, ki bi s svojo osebo moral stati tedaj na čelu, ko se gre za čast ljubljanskega mesta, ni potrebno povdarjati. Značilno je, da so mnogi obč. svetniki mej sejo pričeli klicati: „Proč z nemško zvezco!“ Početkom se je spominjal župan g. Dragotina Žagarja, nakar je prišel na vrsto samostojni predlog dr. Trillerja za

preuredbo kolodvora južne železnice v Ljubljani.

Predlagatelj je povdarjal, da je sedanji kolodvor južne železnice naravnost sramota za Ljubljano. Dasi je železniško ministerstvo po izvršenem štacijskem ogledu že ukazalo ravnateljstvu južne železnice, da mora takoj predložiti detaljne načrte južnega kolodvora in takoj z delom pričeti, se je ravnateljstvo južne železnice vstavljalo, češ, da mora prej urediti svoje finančno stanje. Sedaj se je to uredilo, južna železnica ima na razpolago 96 milijonov kron, a na slovensko Ljubljano tudi sedaj noče misliti, pač pa preureja kolodvore v nemškem Gradcu in Dunajskem Novem Mestu, v Ljubljani pa hoče pri restavraciji napraviti poseben salon, da bi potem rekla, glavni nedostatek premajhna restavracija, je odpravljen, ostali kolodvor pa že zadošča. Ako se pomisli, kako se s sedanjo uredbo ovira promet na Dunajski cesti, preko katere gre na dan 85 vlakov in se še vrše premikanja, se bode takoj uvidela potreba novega kolodvora ob Resljevi cesti, kajti sedanji kolodvor bi tudi v slučaju mobilizacije ne zadoščal. Govornik predlaga: Naj župan z vso odločnostjo pri železniškem ministerstvu in generalnem ravnateljstvu južne železnice zahteva izvršitev odloka železniškega ministerstva, da se v najkrajšem času prične z zgradbo novega osebnega kolodvora ob Resljevi cesti.

Vender enkrat! — Čudno postopanje vladnih policijskih organov.

Za interpelacijo se je oglasil obč. svetnik g. dr. Triller, ki pravi, da je hotel „že prej“ interpelirati, to pa pove radi tega, da ne bo mislil neki ljubljanski dnevnik („Slovenec“), da se je vzdramil iz spanja na njegovo drezanje. (Samo, da se je g. doktor sploh enkrat ohrabil do interpelacije, pa smo zadovoljni. Opomba uredništva.)

Dr. Triller pravi, da je bil v noči 2. junija na kolodvoru južne železnice prijet in priveden na policijsko stražnico mirni gost ljubljanskega mesta g. dr. P e g a n iz Celja. Ta aretacija je bila velika pomota vladnih policijskih organov in žalostno je, da je šele javno mnenje moralo prisiliti uradni list do nekega »pojasnila«, ki je pa vtilo le

olja v ogenj. Blamaža deželnovladnih organov se je hotela v »Laibacher Zeitung« braniti s tem, češ, da je dr. Pegan fiksiral detektiva K o s a, katerega pa niti ne pozna, da pa je s tem storil tako žaljenje, ki opravičijo njegovo »privedenje.« To interpretiranje ustavnega zakona je jako cinično in vedno bolj se utrjuje prepričanje, da lezemo v izredne razmere. (Klici: „Res je!“) Tako daleč pa tudi v Ljubljani ne bo prišlo, da bi bil sakrosanct vsak dektiv, katerega bi se niti pogledati ne smelo in bi človek, če ga pogleda, bil aretiran. Pri tem pa je sodelovala tudi mestna policija. Občinski svet ne more mirno prenašati tako nevarnega prejuda, zato vpraša g. župana: Je-li znano g. županu, da je bil dr. Pegan res priveden v mestno policijsko stražnico, kaj hoče ukreniti, da se v bodoče ne zgode take zlorabe, in kako namerava preskrbeti zadoščenja mirnemu gostu deželnega stolnega mesta Ljubljane?

Župan je na to odgovoril, da mu je slučaj znan in da ga obžaluje, ker more ta slučaj slabo vplivati, kajti Ljubljana je bila proti gostom, ki se niso stajali v nasprotje s prebivalstvom, vedno gostoljubna. V resnici je sodeloval pri tem mestni policijski stražnik, ki je po naročilu državnih organov vprašal dr. Pegana za njegov nacionalne. (O ne, g. župan! Stražnik je prijel na peron u dr. Pegana z besedami: »V imenu postave pojdite z menoj!“ nakar so dr. Pegana kakor največjega zločinca vodili na policijsko stražnico, kjer ga je zaslišaval gosp. S c h w a i g e r. Zadoščalo bi pač povprašati dr. Pegana za nacionalne, a mislilo se je da prijeti — ni dr. Pegan.) Vseled naročila uradnika drž. policije je bil stražnik po zakonu vezan in se ni smel protiviti. Uveljavila se je o tem preiskava, spisi so sedaj pri okrajnem sodišču v uradno porabo, potem pa jih bo župan odstopil dež. vladi in jo ob enem opozoril še na nekatere druge slučaje o čudnem postopanju deželnovladne policije, posebno pa bo podal proti g. Schwaigerju še dva druga eklatantna slučaja, da se v bodoče ne preokorajijo službene pravice. G. Schwaiger je imel tudi konflikt z mestno policijo in je potem stavil prepotenčno zahtevo, naj bo policija kaznovana radi tega, kar je on zagrešil. Žal, da pride oseba v poštev, a službo je tako nerodno opravljal že parkrat prej. V obvarovanje časti bele Ljubljane je treba storiti korake, da se kaj takega več ne zgodi.

Mistifikovanje resnice na škodo Ljubljane.

Obč. svetnik dr. Triller je stavil še naslednjo interpelacijo: Radi dogodkov pred kazino 24. pr. m. se je od neke strani mistificirala resnica. (Klici: škandal!) Uradni list in korespondenčni biro so poročali o streljih, a sedaj je dognano, da streljov ni bilo in cela objektivna Ljubljana je o tem prepričana. A tega sedaj ne popravlja ne uradni list, ne korespondenčni urad, niti Körber, ki je dobil informacije od deželne vlade. V interesu ugleda Ljubljane je, to stvar pojasniti. Obrekovanje Ljubljane po nemških listih je sedaj nečuvno Ljubljanski Nemci trpej me seboj neko svojat, ki ob vsaki priliki s pomočjo umazane graške žurnalistike blati Ljubljano. Dokler se ljubljanski Nemci ne bodo otresli te svojati, toliko časa ne bo narodnostnega miru v Ljubljani. (Burni klici nekaterih obč. svetnikov: „Zvezco proč!“) Dolžnost vladnih organov bi bilo z objektivnim poročanjem braniti čast Ljubljane, a dejstvo, da se sedaj molče usiljuje nam mnenje, da niso v polni zavesti te dolžnosti. (Viharno odobravanje.) Govornik vpraša župana, ali mu je znano poročanje organa dež. vlade in min. predsednika, jeli mu je znano, da se v kazino ni streljalo? Kaj namerava storiti, da se resnica pojasni tudi po poklicnem organu deželne vlade?

G. župan je jako gostobesedno odgovarjal in dejal, da je tudi on stal vsled govoric pod vtisom, da se je streljalo. Glede sodne preiskave mu ni še znano, upa pa, da bo deželna vlada storila primerne korake v pojasnjenje. Prav bo imel skoro gotovo „Slovenec“, ki je trdil, da se je morda streljalo s fračo. On je upal, da bo 24. pr. m. popoln mir. (Drugi tudi! Opomba poročevalca.) Enega prireditelja manifestačnega shoda je prosil, naj govornik katoliško-narodne stranke reče v govoru, naj bo ljudstvo popolnoma mirno, to se pa ni zgodilo. (Ker je vladal na shodu vzoren red, od naše strani ni bilo povoda našim somišljenikom kaj takega reči, imel je za tako svarilo dovolj prilike — g. dr. Triller in sam župan, ki je bil navzoč, ki pa kot župan na tako važnem shodu niti ust ni odprl. Op. ur.) Župan pravi, da je prišel 24. t. m. na kolodvor, kjer je bila zbrana velika množica, in vprašal je g. Štefeta in g. Gostinčarja, kaj to pomeni. Dejala sta, da velja to samo slovesu od poslanca Ferrija. Župan je izrazil željo, naj skrbita za red. (To sta imenovana tudi povsod strelja, kjer sta bila poleg. Nerodnost policije je bila, da ni pustila vse množice na peron in da je opravljala službo portirjev. Tako je

samo tisti del množice, mej katero sta bila Gostinčar in Štefe, se mogel posloviti od dr. Ferrija na kolodvoru ter se je to popolnoma v redu vršilo. Ko so nekateri izmed te množice šli pogledat, kje so ostali drugi ljudje, videli so, da je prostor pred kolodvorom prazen, in mislili so, da se je množica razpršila. Tisti gospodje, ki so ostali zunaj perona, — tudi g. župan je ostal zunaj, — naj bi kaj storili, da se mir ohrani tam, kjer drugi niso mogli biti navzoči, kajti na desetih krajih nihče ne more biti nakrat in če bi imel tudi tako vsestranske talente, kakor ljubljanski g. župan. Opomba ured.) Da se je streljalo pred kazino, je mislil župan, ker so v kazini mu kazali dve luknji, češ, da ste od streljov, a se je pozneje pokazalo, da ste bili to dve stari luknji, za kar so morali gg. v kazini vedeti. Sedaj se bo poskušalo streljati v kazinska okna s fračo.

Tudi obč. svetnik Kozak se je oglasil k besedi in pobijal možnost, da bi se streljalo z revolverjem.

Črnožolta zastava se je pri turnarski slavnosti strgala z droga.

Občinski svetnik dr. Kušar pravi, da vladni list ni prav nič reagiral na interpelacijo občinskega svetnika Velkavrha, pač pa je prišlo v vladni list nekaj drugega „Eingesendet“ nemškega „Turnvereina“. Uradni list je sicer tudi o nemški slavnosti podal tako poročilo, kakor bi se zgodilo to v nemškem „rajhu“, kjer se avstrijski in slovenski čut lahko žali. Govornik ostro napada vladna poročila in pravi: „Mi smo udani cesarju, a odkrito povemo, da ne bomo petolizci vlade, ki ne pusti pred cesarja ljudskih zastopnikov. Vladni list obžaluje demonstracije proti frankfurtačam, a radi zasramovanja cesarske zastave nima besede. „Eingesendet“ turnarjev“ v „Laibacher Zeitung“ je nasprotno temu, kar je v zadnji seji povedal župan o žaljenju cesarske zastave. Ako je vladni zastopnik bil tako hiter pri aretaciji dr. Pegana, bi moral tudi tu biti navzoč in moral bi videti, kaj se je godilo s cesarsko zastavo. Govornik pravi župana: Kaj misli storiti glede nasprotstva mej „Eingesendet“ nemških turnarjev v „Laibacher Zeitung“ in svojim poročilom v občinskem svetu? Ali mu je znano, da so telovadili pri turnarjih tudi nemški realci in ako mu je znano, da je c. kr. profesor Binder dejal, naj nemški Celjani le pridejo z razvito zastavo v Ljubljano?

Župan Hribar pravi, da mu glede zadnjih vprašanj ni nič znanega, glede prvega pa prebere svoje uradno poročilo deželni vladi, iz katerega sledi, da se je cesarska zastava s silo strgala z droga, vrgla na tla, in da se je pri tem klicalo „Abzug“, kar so tudi častniki zunaj vrta razumeli tako, da se kliče Avstriji, nakar se je zapela „Die Wacht am Rhein“.

Dr. Kušar zahteva, naj župan pošlje uradni popravek „Laibacher Zeitung“, župan pa pravi, da ne kaže polemizirati njemu kot županu z nemškim „Turnvereinom“, da pa bo dal poročevalcu vladnega lista na razpolago prečitano svoje uradno poročilo in upa, da je „Laibacher Zeitung“ dobesedno v poročilu iz občinskega sveta priobči in upa, da bo deželna vlada poslala tudi objektivno poročilo ministerstvu notranjih zadev. (Prav bi bilo, da bi o tej stvari v državnem zboru interpeliral poslanec ljubljanskega mesta, g. dr. T a v č a r. Opomba poroč.)

Občinski svetnik Turk protestira imenom obrtnikov, da je deželni predsednik toliko vojaške sile poklical v Ljubljano, kar mora razburiti mirne ljudi. S takim postopanjem se škoduje Ljubljani. (Odobravanje.)

Tudi občinski svetnik g. Predovič jako ostro govori proti deželnemu predsedniku, češ, da postopa in poroča tako, „ker mu k obrazu ne stojimo.“

Župan Hribar pokliče radi tega gosp. Predoviča k redu, češ, da je on prepričan, da g. deželni predsednik nepristransko poroča. (Burni ugovori. Mnogi občinski svetniki in galerija ploskajo Predoviču. Silen vrišč.)

Župan na to zaključuje sejo.

Procesije presv. Rešnjega Telesa so se v Ljubljani vzlic nekoliko neugodnemu vremenu prav lepo izvršile. Trnovska in šentpeterska procesija sta imeli jutraj prav ugodno vreme. Ko se je pa imela prirediti stolna procesija, je jelo po malem rositi iz oblakov. To je izpočetka napravilo malo zmešnjave, da je bila udeležba drugih župnij, ki se stolni pridružijo, bolj pičila, kakor druga leta, in da je par šol šlo domov. Ostala, prava stolno-župna procesija pa se je vršila v popolnem redu in ob toliki, če ne večji udeležbi, kakor druga leta. Dasi je med celo procesijo malo rosilo, je bilo vendar videti, da to nikogar ni splašilo in od procesije odvrnilo. Pri tolikem številu udeležnikov se mora reči, da vlada vzoren red. Da bi se pa ljubljanska gospoda, ki procesijo ob strani gleda, nava dila toliko — ne rečemo pobožnosti — ampak

takta, najjednostavnejšega takta, da bi bili kakor se spodobi, med vso procesijo, zlasti pa še tam blizu blagoslovov, vsi odkriti, to bo še dolgo trajalo. Zelo nedostojno je dalje, skozi procesijo se riti in jo presekovati zlasti s klobukom na glavi (!). Tudi to je še-le treba povedati patentiranim »omikancem«. Vsa omika nekaterih obstoji le v predznosti in brezobzirnosti. Konstatirati moramo, da število moških svetilcev od leta do leta narasča; vedno pa še pogrešamo večje udeležbe verne inteligence. Želimo, da bi gospodje verskega prepričanja ob takih prilikah, ko se gre ravno za manifestacijo verske misli, to svoje prepričanje tudi na zunanost pokazali. Če jih svet pozna kot katoličane, zakaj bi igrali vlogo Nikodemov in ne pokazali svoje barve tudi tukaj? S tem bi pač nič ne izgubili, pač pa mnogo pridobili in z njimi verska stvar. Saj procesije niso samo za ženske in k večjemu še za delavce! V katoliške može, ki se ne strašijo svojemu Bogu javno dati čast in kakor drugod tako tudi tukaj korakajo ljudstva na čelu, bomo imeli šele popolno zaupanje. To se nam je zdelo potrebno, enkrat odkrito povedati. — Dame, članice »Krišćanske ženske zveze«, so pač bile v zelo lepem številu pri procesiji; čast jim, da se niso bale ne dežja ne — ljudi! Pri ženstvu bi bil torej led prebit, dasi morda ozir na ljudi še mnoge zadržuje; pri moštvu ga bo pa še treba šele prebiti. Čast tistemu malemu številu gospodov, ki v tem oziru delajo gaz! — Želimotorej, da bi bilo tudi v tej reči od leta do leta — in prosimo, takoj prihodnje leto — boljše! Terorizmu javnega mneneja, ki smatra za nečastno častiti Boga, boj in nasprotovanje! Mi se nimamo batiničesar! Katoličani, iz katalkomb — na dan!

Umrl je v Ljubljani veletržec g. Fr. K. Souvan, oče znane veleodlične in spoštovane rodbine.

Johann Komatitsch, trgovec s kmetiškimi stroji, je počastil naše uredništvo, ter zelel, naj se njegov nastop pred kazino pojasnji z ozirom na naše poročilo 8. t. m. G. Komatitsch je nam dejal, da je videl nekega dečka s kamnom v roki, nakar je hitel klicati orožnike. Kakor se vidi, g. Komatitsch ni zaupal veliki množini policajev in orožnikov in ker baje mej zavednimi Slovenci še vedno premalo proda svojih strojev, je v prostem času opravljal posel, kateri navadno ni posel trgovcev s kmetiškimi stroji.

Nevaren padec. Ivan Reitz, odpravitelj na južnem kolodvoru, je dne 10 t. m. idoč iz službe na pomerančni lupini spodrsl in padel tako nesečno, da se je v desnih ledjih poškodoval.

Zborovanji. Shod zidarjev in drugih stavbinskih delavcev prirede jutri ob 10. uri dopoldne stavbinski delavci v gostilni »pri Novem svetu« na Marije Terezije cesti. — »Delavsko podporno društvo« priredi jutri ob 2 uri popoldne v Hafnerjevi pivovarni svoj redni občni zbor.

Pes popadel. Karol Kirer, mitnški paznik na Poljanski cesti je šel včeraj popoldne po Poljanski cesti. Pri sejmšišu prileti mu nasproti pes Jožef Kregarja, mesarskega pomočnika na Poljanski cesti št. 60 in ga popade za desno nogo, da mu raztrga hlače in ga ugrizne v desno nogo. Okoli 7. ure zvečer pa je na Poljanski cesti pes sprevednika Ivana Lakerja pred hišo št. 38 popadel mesarja Ivana Rode, stanujočega na Zaloški cesti št. 12 in ga vgriznil v obe nogi.

Konj v apnenici. Franc Dečman, posestnikov sin v Stožci št. 19 je včeraj zvečer pripeljal Antoniji Černe na Krakovskem nasipu št. 24 peska; ko je izsul z voza je s konji rinil voz čez dvorišče na cesto. Pri tem pa je prišel jeden konj preblizo apnene jame in je spodrsl notri. Z velikim trudom so konja izlekli iz jame in voznik je moral konja oprati v Gradašici, ker je bil ves s apnom pomazan.

Po tobak. Jurij Jarala z Barja je dobil danes zjutraj od usnarja Matije Pezdirja na Poljanski cesti št. 76 — 15 K 40 h, da bi mu prinesel iz glavne tobačne trafike tobaka in smok. Jarala je odšel trezen, čez eno uro se je vrnil pijan brez tobaka in denarja in je Pezdirju pripovedoval, da mu je neki neznani deček ukradel iz vreče denar. Pezdir tega ni verjel in je dal Jos. Jaralo zapreti.

Pobita jajca. Hlapec Ivan Uhan, stanujoč Radeckega cesti št. 27 je danes zjutraj prav naglo zavlil z vpreženim vozom z Dunajske ceste v Kolizejske ulice in je zadel v ročni voziček Lucije Kurent, kupčevalke z jajci, stanujoča v Sinkovem turnu, občina Vodice, in ga prekucnil, da je padlo okoli 200 jajc na tla in se jih pobilo.

V deželno bolnico so pripeljali 21 let starega hlapca Alojzija Žagarja iz Iške vasi

št. 32. Dne 11. t. m. so se fantje v Platnarjevi gostilni v Iški vasi sprli. Domov grede so se tudi stekli in je Franc Golob, posestnikov sin v Iški vasi napadel hlapca Josipa Baulaja. Hlapec Alojzij Žagar pa se je za Bezlaja potegnil, na kar ga je Golob sunil z nožem v vrat in v čelo nad levim očesom. Žagar je težko poškodovan.

Pevsko društvo »Slavec« pozivlje onega, kateri je poslal odboru anonimno pismo, naj pove svoje ime, da bo odbor vedel s katerim, tako za društvo vnetim bivšim članom ima opraviti. Ravnotako naj pove imena tamkaj sumničenih oseb, kajti v pismu omenjeno sodelovanje se je izkazalo do sedaj kot neresnično.

Iz Amerike Danes zjutraj pripeljal se je iz Amerike 6 oseb v Ljubljano, od tukaj so se odpeljali v svoje domače kraje.

Iz deželne bolnice. Franc Kanc, 19 let star delavec v Godoviču, je bil prepeljan v deželno bolnico. Dne 10. t. m. ga je v kamenolomu, ko je kopal gramoz, podsulo in je bil težko poškodovan.

O raznih nemških nastopih smo prejeli te dni več podrobnih poročil. Vse, posebno one, ki kažejo narodno mladenost od slov. strani porabimo v kratkem.

»Tatvina« pri Lassniku je sedaj pojasnjena. G. prof. Luib nam poroča, da mu je bila denarnica vzeta prej, predno je prišel v Lassnikovo gostilno in da si je nekdo dovolil z njim neslano šalo, ki se je pa še le pozneje pojasnila.

Izgubljeno in najdeno. Gospodična Ita Weiss, stanujoča na Karlovski cesti št. 50 je izgubila dne 11. t. m. na poti po Starem in Mestnem trgu, po Spitalskih ulicah in po Francovem nabrežju do Hradskega mostu srebrno žensko uro in kratko zlato verigo. — Delavec Matevž Brenčič, stanujoč na Radeckega cesti št. 22 je našel danes zjutraj na Mirju v nekem grmu os od nekega voza. Os je bila najbrže kje ukradena in jo je tat skril v grmu, da bi jo pozneje odnesel.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani naznanja, da se iščejo potom društvene posredovalnice od strani gg. trgovcev naslednje moči v nameščenju: 2 pomočnika manufakturne stroke, 2 pomočnika specerijske stroke, 4 pomočniki mešane stroke, 1 pomočnik železniške stroke, 2 kontorista, 2 blaginjičarki, 1 učenec. Od strani nastavljenec iščejo naslednji službe: 5 pomočnikov specerijske stroke, 4 pomočniki manufakturne stroke, 3 pomočniki specerijske in manufakturne stroke, 2 pomočnika specerijske in železniške stroke, 1 pomočnik mešane stroke, 2 kontorista, 1 blaginjičarka.

Posredovalno delovanje mestne posredovalnice za delo in službe v mesecu maju. Razmerje med tem mesecem in prejšnjim je ostalo skoraj povsem nespremenjeno. Istotako z lanskim letom jednega meseca. Splošno je v tem mesecu pomanjkovalo delo in službojemalecve osobito ženskih, tako, da ni bilo mogoče došla oglašila delojemalcev sproti reševati, vendar pa je bilo tako pri moškem, kakor pri ženskem delu nekoliko več delojemalcev v službe in delo oddanih nego prejšnji mesec. Pomanjkanje poslov zlasti prometnih in kmetijskih, povzročuje dejstvo, da si iščejo isti ob tem času največ opravila ob dnevnih plači. V splošnem se je posredovanje nanašalo največ na hišne in gostilniške posle, ter prometne uslužbenec, od onih pa je bilo tudi nekoliko trgovskih uslužbenec in obrtnih delavcev. Posredovanje s stanovanji je imelo le deloma vseh.

Delovanje mestne posredovalnice za delo in službe. Mestni trg št. 27, telefon št. 99. Od 5. do 11. junija je dela iskalo 16 moških in 30 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 12 moškim in 34 ženskim delavcem, v 34 slučajih se je delo sprejelo. Od 1. januarja do 11. junija je došlo 1285 prošenj za delo in 1214 deloponudeb, v 761 slučajih je bilo delo sprejeto. Delo dobe tako, moški: 1 čevljar, 2 mizarja, 1 sodar, 1 kolar, 1 kovač, 1 oženjen mazar, 11 konjskih hlapcev, 1 kovaški vajenec; ženske: 4 izurjene izdelovalke pletenin, 2 prodajalki, 5 računajočih natakarič, 4 gostilniške kuharice in 7 kuhinjskih deklic, 1 orožniška kuharica, 9 deklic za vsako delo, 3 kuharice, 1 bona, 11 deklic k otrokom. Službe iščejo, moški: 3 pisarji, 2 hotelska slugi in 1 vratar, 1 sluga, več trgovskih slug, 1 mizarjski vajenec; ženske: 3 prodajalke začetnič, 2 postrežkinji. Oddati je stanovanja z 1 do 4 sob, ter več mesečnih sob. Posredovanje letoviščnih stanovanj.

Jesenške novice.

»Električna železnica« iz Mirce na Hrušico je ta teden začela voziti. Dva stroja — Adam in Eva — sta vprežena v dolgo vrsto voz, na katere nalagajo kamenje, a sedaj v pričetku še v majhni množini, da se utrdi nova električna cesta.

»Mrtvoga« so našli na sv. Rešnjega Telesa praznik nekega delavca tam od Kamnika — v neki pažbi na Frušici.

»Macedoncev« ne sprejemajo več v delo pri tunelu, ker so preobčutljivi za tukajšnji klima. Praznih žepov se ti ubogi trpini vračajo v svojo domovino.

»Procesija sv. Rešnjega Telesa« se je vršila v najlepšem sjaju in redu. Vse hiše ob cesti na Jesenicah in na Savi so bile v zastavah in razsvetljene. Krasno petje cerkvenega zbora in izbrane točke tovarniške godbe so povzdignile veličastno slovesnost. Procesije se je udeležilo tudi nekaj Macedoncev.

»Katoliško delavsko društvo« ima prihodnjo nedeljo 21. t. m. izvenredni občni zbor, na katerem se bo sklepalo o spremembi društvenih pravil v toliko, da bodo odsej smeli pristopiti k društvu tudi fantje ki so dovršili 14. leto.

»Agentje za Ameriko« v Ljubljani so se zganili. Prišlo je neko »poslano« na našo adešo. Mi pa še vedno ostanemo pri prvotni svoji trditvi, ker imamo v dokaz konkreten slučaj in lahko postrežemo z imenom.

Dogodki v Srbiji.

Dunaj, 12. junija.

Tragedija v Belemgradu je iznenadila vso evropsko diplomacijo. Da v Srbiji ni vse tako, kakor so poročali srbski vladni listi, to je bilo obče znano, nihče pa ni slutil, da se zruši Obrenovićev kraljevi prestol na tako krvav način.

Nismo hvalili pokojnega kralja Milana življenje in delovanje, grojali smo politiko nesrečnega Aleksandra, a navzlic temu moramo ne le s kršćanskega, marveč tudi čisto s človeškega stališča obojati uprav barbarski način žalostne smrti srbske kraljevske dvojice in nekaterih njenih ožjih pristašev. In kar je za mlado kraljevino še nevarnejše, je to, da je del armade na tak način odstranil svojega najvišjega poveljnika, da s pretorijanci strmoglavili kraljevi prestol. Rimska zgodovina uči, da so ravno pretorijanci v prvi vrsti pospešili razpad mogočne države.

Tragični dogodek in njega povodi pa tudi kažejo, da so v Srbiji vobče jako nezdrave razmere, da je otrovano javno življenje, da so izprijene razne stranke, ki so se menjavale ob krmilu vlade in v milosti kraljevega gospodarja. V ustavni Srbiji so vladale neustavne vlade, a narod, širše prebivalstvo je držalo stremena in brbet za razne poganjaje, ki jih je s častnimi izjemami pač obilazila evropska kultura, a še vedno prošinjal turški duh, ki je tekom stoletij prošel v kri.

Le tako si moremo tolmačiti dogodke zadnjih 20 let, ki so razburjali in gnetno uničevali narod. Nočemo v tem trenutku presojati, v koliko zadene krivda tudi evropske diplomacije, a istina je, da bode poznejša zgodovina pisala nepristransko o »jabolku diplomatskih intrig.« Tudi avstrijska diplomacija ni imela vedno srečnih rok glede »prostega razvoja slovenskega Piemonta na Balkanu«, ne v gospodarskem, ne v političnem oziru. Mnogo se je grešilo, mnogo zamudilo, in posledica je, da mej srbskim narodom ne uživamo posebnih simpatij, najmanj pa od bolgarsko-srbske vojne iz vzrokov, ki jih ne moremo navajati.

Nenadna smrt srbskega kralja je za trenutek zbegala tudi veliko diplomacijo, ki stoji pred vprašanjem: Kdo bo novi srbski vladar. Srbija ni kaka deveta dežela v sredi Afrike, kjer si rodovi morejo po svoji volji voliti poglavarje. Srbija je v Evropi pod nadzorstvom signatarnih držav, pred pragom Avstrije, ob ognjišču makedonskih zmešnjav. Torej države ne morejo mirno gledati, kako se razvijajo resni dogodki v Srbiji. Istina je, da ima po srbski ustavi skupščina pravico voliti novega kralja. Znano pa je tudi iz nove bolgarske zgodovine, da bolgarsko sobranje ne prvič ne drugič ni prosto izbiralo vladarja. Dalje je znano, da imajo Grška, Rumunija in Bolgarija vladarje iz nemških vladarskih hiš. Vse to vzbuja bojazen, da se prevrat v Srbiji ne bode tako mirno izvršil, kakor želimo avstrijski Slovani. Kot Avstrije in kot Slovani smo jako zainteresovani na razvoju srbskega vprašanja.

V trenutku vladajo v Srbiji možje, ki nimajo ustavnega pooblastila, da zastopajo deželo na vnanje. Njih oklice in proglašajo morejo vnanje države vzeti le na znanje, dokler skupščina ne govori v imenu naroda in ne potrdi ministerstva ter zastopnikov pri raznih državah. V ponedeljek se snide skupščina, da ohrani mejnarodne zveze. Mi le želimo, da so v tem resnem trenutku edini zastopniki srbskega naroda in dokažejo vnanjemu svetu, da so zreli za ustavo in imajo srce za bodčnost že večkrat prevarjenega prebivalstva. Želimo pa tudi, da so edine evropske države, ki imajo v rokah orožje in mir ter usodo balkanskih narodov. Evropskih držav sveta dolžnost je, da se iz belgrajske tragedije ne razvije balkanski rat.

Naravno, da so belgrajski dogodki tudi v parlamentarnih krogih vzbudili senzacijo in največje zanimanje. »Slovenska zveza« je imela danes daljšo sejo, v katerih je razpravljala o dogodkih v Srbiji. Soglasno je obsodila grozovito klanje v kraljevem konaku, mnogokušnemu sorodnemu srbskemu narodu izrazila simpatije ter upanje, da se razmere normalno razvijo in končajo na blagor dežele in prebivalstva. »Slovenska

zveza« je tudi hotela potom interpelacije vprašati, vlado kaj hoče storiti v varstvo avstrijskih političnih in gospodarskih koristij. To interpelacijo pa je odložila do časa, ko bode mogoče jasno pregledati razmere v Srbiji ter soditi na daljni razvoj.

Pač pa je nemška liberalna stranka po dr. Grossu vprašala vlado, ali hoče pojasniti dogodek v Belemgradu in mogoče posledice.

V ogrskem parlamentu je posl. Rakowski vprašal min. predsednika, ali bodo belgrajski dogodki vplivali na razmerje mej Srbijo in Avstrijo in ali so dogovori z Rusijo iz l. 1897, takovi, da se ni treba bati nadaljnih resnih in nevarnih dogodkov. Min. predsednik pl. Szell je takoj odgovoril ter naglašal, da v trenutku ne more odgovoriti na razna vprašanja glede dogodkov v Srbiji; pač pa upa, da se dobri odnošaji mej avstro-ogrsko državo, Srbijo in Rusijo ne bodo premenili. Vendar pa je dolžnost države, da pazljivo zasleduje nadaljni razvoj srbskih razmer in je pripravljena za vse slučaje.

Danes je bil povsod mej poslanci živahen razgovor o groznih dogodkih v Srbiji. Za trenutek so pozabljena vsa nasprotja. Govorniki o nedeljskem počitku so govorili večinoma le stenografom in praznim klopem. Tudi ministerski sedeži so bili prazni. Prihodnja seja je v torek.

Iz Belegrada se poroča: Kraljica Natalija je brzojavno protestirala proti pogrebu svojega sina in je zahtevala truplo svojega sina. Uporni častniki so si nalašč zbrali dan 29. maja po srbskem koledarju ker je bil 29. maja 1868 umorjen knez Mihael in 29. januarja 1901 je umrl nenadoma kralj Milan. Sedaj se poroča, da kralj na častnike, ki so udri v njegovo sobo, ni streljal, ker je bil od kosa vrat, katere je Naumović razstrelil z dinamitom, ranjen. Kraljica je iz svoje spalnice pribežala v kraljevo spalnico. Mej upornimi častniki so bili delegati skoro iz vseh srbskih garnizij. Načelnik zarote je bil podpolkovnik Mihčić. Zarotniki so bili razdeljeni na osem oddelkov. Vrata v kraljevi dvorec jim je odprl kraljev adjutant Panajotov. Mrtvi trupli kralja in kraljice so zarotniki zasramovali in strahovito razmesarili. Vsek je smel k truploma, na katere so ljudje pljuvali. Prve kraljeve straže so uporniki s tem premotili, da so jim dejali, da jih je kralj poklical. Tudi kraljica Draga se je pri padcu iz okna zlomila vrat. Trupel skoro ni bilo za spoznati, tako so jih zarotniki onečastili. Električno razsvetljavo so uporniki za časa svojih dejanj zaprli po vsem mestu.

Kralj in kraljica sta nekaj slabega sumila, zato sta zadnje čas večkrat spremenila spalnice. Uporniki so vrgli trupla skozi okno, da se vojaštvo o smrti kralja in kraljice prepriča in ostane trdno. Naumović je bil raztrgan od dinamitne bombe. Druga poročila zopet trdijo, da zarotniki trupli niso vrgli skozi okno in da je to preprečil Mihčić, češ da bi to bilo barbarstvo. Mihčić je vojaštva in ljudstvo naznanil dogodek z besedami: »Mi smo zatrli dinastijo Obrenovićev in se osvobodili nepošteno ženske, ki je bila zloben duh kraljev. Živela Srbija!« Mihčić je izjavil nekemu poročevalcu, da ne ve, ako je prvi streljal, to pa ve, da so vsi zarotniki domovini storili veliko uslugo, adjutanta Petroviča je v čelo ustrelil izborni strelec Ristić. V Novem Sadu izhajajoča »Zastava« je že pred 14. dnevi pisala, da bo dan obletnice pregnanja Karagjorgjevičev dan maščevanja. Pri raztelesenju kraljevega trupla so dognali zdravniki, da je dobil kralj 30 ran s kroglo, mej temi 14 s mrtin h. Kralja Aleksandra je pred dnevi nekdo posvaril, vsled česar si ni upal več iz sobe.

Pogreba kraljice Drage in kralja Aleksandra se razun orožnikov in nekaterih častnikov ni nihče drugi udeležil. Dva lesena križa z napisom »Aleksander Obrenović« in »Draginja Obrenović« zaznamujeta mesti, kjer ležite trupli umorjene kraljeve dvojice. Mej 12. in 3. uro zjutraj so pokopali popolnoma tiho tudi ostale ustreljene žrtve. Celo njihovi sorodniki se niso smeli udeležiti pogreba. Ulice so bile mej tem zasedene od vojaštva.

Ministerski predsednik Avakumović je izjavil nekemu poročevalcu, da ni prej vedel za dejanje, dokler ga niso prišli prositi, naj prevzame ministerstvo. Prošnji se je udal. S Petrom Karagjorgjevičem ministerstvo še ni baje v prav nobeni zvezi, dasi je proklamiran kraljem. Vlada bo prepustila skupščini, koga naj izvoli kraljem.

Čuje se, da so novi zunanji srbski minister in njegovi somišljeniki za republiko, za katero je tudi mej prebivalstvom močna stranka.

Peter Karagjorgjević, ki je sedaj v Gentu, je dejal, da ne odobrava prelivanja krvi. Dva odlična srbska državnika sta prišla na Dunaj: profesor drž. prava dr. Nenadović drugi je zaupnik družine Karagjorgjevičev. Dolgo časa sta brzojavljala v Gentu Petru Karagjorgjeviću, nakar je končno došel odgovor Petra Karagjorgjeviča, da sprejme srbsko

krono. ako ga skupščina soglasno odobri in v lasti potrdijo. Princ ostane do tedaj v Genfu, ker, kakor pravi, noče z umorom imeti nič skupnega.

Zaupniki družine Karagjorgjević so sklenili zahtevati, da se veliko premoženje kraljice Drage zarubi, in trdijo, da je to premoženje naropala Draga iz srbskega državnega zaklada.

Vsi še živeči sorodniki kraljice Drage so bili včeraj izgnani iz Srbije.

Belgrad ima zopet svojo navadno podobo. Prodajalnice so odprte, prebivalstvo gre mirno po svojih poslih, kakor bi se nič ne dogodilo.

Včeraj je priplula v Zemun ladija z begunci, pristaši umorjene kraljeve dvojice, ki beže iz Srbije.

Danskega časnika Jessena je kralj Aleksander pretekli teden sprejel v avdienci ter mu dejal, da je knez bolgarski tako neprijeten pri narodu, da se je bat, da bo knez Ferdinand umorjen.

«Petit Bleu» ve poročati, da rod Obrenovićev še ni izumrl. V Carigradu živi pri svoji materi Križnič nezakonski sin Milanov. Mati Križnič ima še pisma kralja Milana, v katerih priznava svojega sina. Tudi na Stajerskem ima Milan nezakonskega sina, sploh je število takih Milanovih potomcev precej veliko.

O nezadovoljnosti mej srbskim vojaštvom se poroča, da častniki in vojaki že par mesecev niso dobili nobenega plačila. Napravljali so radi tega dolge. Rezervisti so morali biti odpušteni, ker se jim ni moglo dati hrane. Pred kratkim je došlo iz Pariza pet milijonov frankov srbskega pesojila, a plačala ni vlada s tem nobenega dolga. To je bil vzrok ustaji. Razburjenje je naraslo, ker je kralj Aleksander pred dnevi dejal: Za pet dinarjev proda srbski častnik svojo dušo. Vseh po zarotnikih ustreljenih oseb je baje 56.

Sedanji novi iustični minister Živković, duša zarote, je bil 1. 1899 obdolžen napada na kralja Milana. Pri obravnavi je bil zvezan s 26 let težkimi verigami. Obsojen je bil na 20 let ječe in pomiloščen, ko se je poročil kralj Aleksander.

Vsi divizijski poveljniki po Srbiji so brzojavili novi vladi, da odobrujejo, kar se je godilo. Tudi vojaštvo v Nišu se je baje že udalo. Nekaj častnikov iz Niša je bilo pri umoru udeleženi.

Pogreb ministerskega predsednika Markovića se je včeraj izvršil z vojaškimi častimi. Tak pogreb bo imel tudi adjutant Naumović, za katerega je izdan mrtvaški list z besedami: «Umrli je na polju časti za domovino».

Iz Petrograda se poroča, da je dobil poveljnik vojaske akademije v Petrogradu fml. Nekrešev takoj po dogodku v Belemgradu poročilo, da je Jurij Karagjorgjević, ki študira v akademiji, postal srbski prestolonaslednik. Poveljnik je to javil mlademu možu v gala uniformi, nakar se je Jurij peljal v carski kočiji, katera je nanj čakala, na ruski dvor, kjer je bil od carja in carice prsrčno sprejet. Nato je prestolonaslednik odpotoval proti Srbiji. Spremlja ga 200 mladih infanteristov. V Odesi se mu predstavi 25 mož broječa srbska deputacija.

Kralj Aleksander je bil pri pariški zavarovalnici «Urbaine» zavarovan za življenje za veliko svoto.

Iz Belgrada je danes prišlo poročilo: Vsi brzojavni in poštni uradi so morali ustaviti svoje delovanje. Belegrajski prefekt je odstavljen, na njegovo mesto je poklican Damjanović. Veliko število političnih jetnikov, mej njimi tudi mnogo socialistov, ki so bili še-le pred kratkim obsojeni, je izpuščenih iz ječe.

Milanska «Perservanza» smatra posredovanje Avstrije pri beligradskih dogodkih za potrebno, angleški listi pravijo, da sme samo oni postati novi kralj, ki je prost vsake krivde na umoru. Nekateri ruski listi pravijo, da utegne priti do posredovanja Avstrije in Rusije.

graditi, da nebuje tih troškova, kolike da bi zasluže kod toga posla zaslužila sirotinja! Ta brezimena čeljad lije gorke suze nad sramotom, koju naš narod trpi pred stranim svetom, radi divljačiva, što da ih Ti, narode, počinjaš!

Mi se, narode hrvatski, u Tvoju odluku ne miješamo, ne uplivamo na Tvoja djela. U to se ne miješamo, odkad si odlučio, da u Svoje ruke uzmeš obranu onih prava, koja su Ti priznata zakonom. Ali kad su se u to Tvoje djelo upleli oni takozvani «zastupnici hrvatskog naroda», svaljujuć krivnju nastalih nemira na nas, da ih narode upitaj, gdje su onda bili, kad su ona oporbena gospoda, koju sada kleveću, podizala svoju riječ i u novinstvu i u saboru za Tvoja prava.

Gdje su onda bili, kad se u saboru zabijevalo, da Rieka, koja je Tvoja, bude predana Tvojim upravim. — da Tvoji sinovi budu ponamješteni na željeznicama. — da Tvoj jezik bude vladao u svim uredima, koji su na Tvom tlu. — da se Tvoji gradovi i Tvoja sela naznađe imen m, kojim ih Ti zoveš, — da se od poreza, koji Ti plaćaš, dadu čisti računi, a od pobrana novca, da se dade Kralju. što je Kraljevo, ali i Tebi što je Tvoje?

Gdje su onda bili, kad se u saboru zabijevalo, da se Tvoj čisti glas čuje i sluša kod saborskih izbora, — da se svakomu građaninu, obrtniku, seljaku i radniku, koji živi o svom trudu, podijeli izborna pravo, — da treba čuti, ma se i ne uvažio, svaki glas, koji se pojavi u skupštinama zakonom dozvoljenim. — da treba dozvoliti, da novine slobodno pišu, kad u granici zakona brane narodna prava.

Oni, koji Ti se sada nameću savjetnicima, oni su onda ili šutili ili govorili i radili proti pravim zastupnicima naroda hrvatskoga.

Otkloni zato, Narode, prezircem one proste kleveće, kojima se oni nabacuju proti Tvojim pravim prijateljima, koji će i u buduću, svim zakonitim sredstvima braniti Tvoju narodnost i Tvoj imetak, pa tražiti neustrašivo, da Tvoja riječ i Tvoja volja budu u Tvojim kući vladale.

Bog Te narode štiti i blagoslovio!

Pravi zastupnici hrvat. naroda.

Balkan.

» Iz Carigrada poročajo, da je na povelje velikega vezirja dal minister bogočastja eksarhatu nalog, da izgube vsi učitelji in duhovniki, ki so se na kakršenkoli način udeleževali makedonske gibanja, svojo službo. Eksarhat je že odredil potrebno. Tudi sicer je poskrbel eksarhat, da bi se povrnil mir; v štirih okrajih je bila zaprta polovica šol in okoli ene tretjine cerkva. Dotični učitelji in duhovniki, kolikor jih ni pobegnili, so bili dejani v preiskovalni zapor ali pa so jih pregnali čez mejo. Dopisi, ki prihajajo iz teh krajev, poročajo, da je nastala velika lakota in beda. Po nekod niso nič sejali jesenskega žita, drugod je pa vojaštvo vse potepalo in uničilo.

» Iz Skoplja javljajo, da je v Kučevištu nekaj oboroženih Albancev napadlo 8 Srbov, katere so s konji vred, ki so jih imeli, uklenili in peljali s seboj.

» Novo je Vremje pišejo, da bodo Arnauti skoro pomirjeni; Arnauti, pravi, je posebao pomirila Rusija, ki po umoru Šerbinova ni zahtevala, da bi se morilci kaznovali, toda zahtevala je od Turčije, da pomiri Arnauti. Nato je prišlo k Rusiji k makedonskemu vprašanju. Po solunskih dinamitnih atentatih je bilo gotovo, da so bodo vmešavale velevali v balkanske razmere. Avstrijsko brodovje je priplulo do solunskega zaliva, tesko za njim italijanske. Ker je bilo italijansko dvakrat večje mimo avstrijskega, je moralo avstrijsko odpluti. Ker ruskega ladijevja le ni bilo v solunski zaliv, se je povrnilo tudi francosko v Arhipelag, ki je nameravalo jadrati v solunski zaliv. Tako je rusko brodovje ustavilo zaenkrat pomorsko akcijo.

Književnost in umetnost.

* Predstave družbe slov. igralcev iz Ljubljane bodo danes in jutri v Brezicah. V Konjicah je dosegla družba velik uspeh.

* Stolni dekan dr. Ivan Križanič. Slovenske knjižnice »Pod lipom« drugi zvezek. Spisal F. K. V Mariboru 1903. Založba »Katol. tiskovnega društva«. Cena 30 h, po pošti 5 h več. Sliko. 75 strani broječa knjižica v mali esmerki prinaša skrbno in poljudno sestavljene črtice o življenju in silno plodonosnem delovanju vll. g. dekana dr. Križaniča.

* Vrtec sv. devilstva ali nauki za mladenke. Sestavil Mart. Jurković, knezoškofjski svetnik in župnik pri Sv. Petru blizu Maribora. V Mariboru 1903. Samozaložba. Cena 3 K, po pošti 3 K 20 h. — Knjiga, velika osmerka, broječa 280 strani,

je namenjena v prvi vrsti voditeljem dekliških Marijinih družb priporoča se pa tudi posamnim članicam Marijinih družb, kakor sploh vsem mladenkam.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Grob poškodoval. Janez Šivič, čevljar na Brezjah, je bil že zaradi hudo delstva javnega nasilstva in vlačugarstva kaznovan. Dne 19. maja t. l. prišel je na pokopališče v Mošnje in pri nagrobnem spomeniku pokojnega župana Andreja Jurgeleta iz hudobije napravil škode za 110 K in sicer iz jeze, ker se je Jurgele kot župan premalo zanj potegoval. Sodni dvor ga je obsodil na 10 mesecev težke ječe. — Surovi mož nasproti svoji ženi je Jožef Klemenc v Doslovčah. Delomržen in žganje pitju udan se ogiba doma, kar pri bihi najde, proda, da ima za žganje, vrh tega pa še z nevarnim pretenjem izsili od svoje žene denar, da ga zapije. Komaj pred dobrim mesecem je bil obsojen na 5 mesecev, ker je svoji ženi grozil, in ko sta se peljala od obravnave s svojo ženo proti domu, je že na poti grozje ponavljal, da jo bo ubil in da mora prei umreti, preden bo kazen nastopil. Sodišče ga je iznova na šest mesecev težke ječe obsodilo. — Tatinska cigana. Pavel Amberger in 17 let stari Miha Breščak, oba cigana brez stalnega bivališča, prišla sta 26. aprila t. l. z Goriškega na Kranjsko. Prvi ulom sta napravila v Kopačnici in pokradla v Hafervjevi hiši več obleke in nekaj denarja, potem sta posetila s svojo navzočnostjo Škofjokolo, Medvode, Spodnjo in Gornjo Senico, Gorenjovas, Okroglo, Bitnje in Zgor. Belo. Po vseh teh vaseh sta vlomila v razna stanovanja in odnesla obleko, meso, denar, žepne ure itd. sploh vse, kar jima je prišlo pod prste. Sodni dvor je obsodil Ambergerja na 8, Brešnaka pa na 6 mesecev težke ječe; prvi se bode tudi, ko bode kazen prestal, oddal v prisilno delavnico. — Zaradi razžaljenja Veličanstva je bil Giuseppe Benedelli, čevljarski pomočnik v Boh. Bistrici od zatožbe oproščen. — Otroci z gorel. Liza Lukač, železniškega čuvaja žena v Ponovičah, je bila dne 11. marca t. l. v službi pri železničnih prečnicah, med tem ko je njen mož na progi službo opravljal. Svoje otroke je pustila doma pod nadzorstvom svoje 12 letne hčerke. Kmalu je čula otročje upitje, vsa prestrašena leti proti čuvajnici in tam vidi 4 letno Heleno v plamenu. Skušala je plamen vdušiti, a bilo je prepozno, otrok se je tako opek, da je nekaj ur potem izdihnil. Otroci so šli namreč iz sobe v kuhinjo. Na ognjišču je bilo še nekaj žerjavice, s katero se je deklica igrala, ter se ji je vnela obleka. Sodišče je je mater od zatožbe oprostil.

Društva.

(Družbi sv. Cirila in Metoda je došlo ta trenutek naslednje poročilo z denarjem: »Blagovolite sprejeti 1000 kron za družbo sv. Cirila in Metoda, kakor prvi del dobička ob narodni slavnosti, ki so jo priredila mariborska društva in okolica dne 7. t. m. ko se sklenejo vsi računi, pošljem na glavno družbo še ostali dobiček. Spoštovanjem Karol Verstovšek c. kr. profesor. Maribor, 12. junija 1903. Ko zahvalnostjo beležimo ta veliki družbin prispevek kličemo — vse Slovensko vabeč na posnemo: živelja požrtvovalna narodna društva; živelji vsi dobrotniki naše družbe, svetotrojčno nedeljo zbrani v našem Mariboru; živelja njihova navdušenost za družbo sv. Cirila in Metoda!

(Veselica bralnega društva v Vodmatu) vrši se jutri v nedeljo 14. t. m. v gostilniških prostorih g. Poljšaka na Martinovi cesti šte. 32. V slučaju neugodnega vremena se veselica preloži na nedeljo dne 21. t. m.

(Rudeči križ.) Njena c. in kr. visokost presvetla gospa nadvojvodinja Marija Kristina (soproga Njega c. in kr. visokosti presvetlega gospoda nadvojvode Petra Ferdinanda) je blagovolila prevzeti pokroviteljstvo nad deželnim in gospejnim pomožnim društvom »Rudečega križa« za Kranjsko.

Telefonska in brzojavna poročila.

Papež Leon XIII. umrl?

Dunaj, 13. junija. Tu se širijo vesti, da je danes umrl sv. Oče Leon XIII. Ta vest se potrjuje tudi iz Budimpešte. Uradno se ta vest doslej še ne potrjuje.

Srbija v krvi.

Belgrad, 13. junija. Danes opoldne je bilo zopet jako živahno po uli-

cah. Semtertje se je čul klic: »Živela republika!« Občinstvo je opetovano zahtevalo od godbe, naj svira »Marseillaise«.

Belgrad, 13. junija. Sestri kraljice Drage niso umorili, ampak so jih prepeljali preko srbske meje v Pančevo. Tretja sestra Drage je prišla včeraj iz Pariza obiskat svojo sestro in je začela o strašnem dogodku. Tudi ta sestra je odpotovala v Pančevo.

Belgrad, 13. junija. Poveljstvo nad vojaštvom v Belemgradu ima sedaj svak Dragin, polkovnik Mašin, ki je Drago zabodel. Polkovnik Mašin je bil srdit sovražnik Dragin, katero je sumil, da je njegovega brata zastrupila, in ker je njegovega brata, s katerim je bila v prvem zakonu omožena, smrtno mučila ter se celo bahala s svojo nezvestobo.

Genf, 13. junija. Princ Karagjorgjević je vsprejel včeraj poročevalca dunajske »Zeit«, kateremu je dejal, da bo politika Srbije do Avstrije ostala vedno ista, ker Srbija je gospodarski jako odvisna od Avstrije. Čuje se, da je tekom zadnjih 14 dni Peter Karagjorgjević dobival vedno sumljive brzojavke. Večkrat je zadnji čas preko Dunaja odpotoval na srbsko mejo, kjer je baje imel sestanek z zarotniki. Iz Bruselja došli listi ga naravnost dolže, da je on proizvoditelj umorov, dočim pa Peter Karagjorgjević sam izjavlja, da ni vedel za umor in da obžaluje, da je bilo toliko krvi prelite. Moriti ni bilo treba ženske, kralja naj bi se pa kratkomalo prisililo, da se odpove. »Ako bom postal kralj ali ne«, pravi Peter Karagjorgjević, »ne vem, a če postanem, opiral bom svojo vladu na ljudstvo, kajti v Švici sem se naučil, kaj je svobodna uprava.«

Belgrad, 13. junija. Glavar zarotnikov je bil svak kraljice Drage, Mašin. Drugi zarotniki so bili častniki in sicer jih je bilo 40. Sledove krvi umorjenih so skušali zbrisati, a vedno se še poznajo.

Belgrad, 13. junija. Glavni dedič po kraljici Dragi je njen sorodnik bančni ravnatelj Petrović, kateri nikdar Drage ni mogel videti.

Belgrad, 13. junija. O aretaciji bivšega finančnega ministra se poroča, da so ga našli skritega pod streho.

Belgrad, 13. junija. Kralj Aleksander je že dalje časa, posebno odkar se je uprl ruski car sprejeti njega in Drago v avdienci, vedel, da bo pregnan iz Srbije. Zato je ulagal zadnji čas denar pri inozemskih bankah. Velikih svot on še ni imel zbranih, tem več denarja si je pa nagrabila Draga.

Belgrad, 13. junija. Pisava vseh srbskih listov kipi sovraštva do kralja Aleksandra. Listi uprav proslavljajo umor sina Milanovega, ki je Srbijo pred vsem svetom ponižal.

Pariz, 13. junija. Kraljica Natalija hoče truplo nesrečnega svojega sina prepeljati v Biaritz in ga ondi pokopati.

Belgrad, 12. maja. (C. B.) (Ob 11. uri 20 minut zvečer.) V mestu popoln mir. Na cestah že od 9. ure dalje ne vidiš človeka. Male čete vojakov korakajo po mestu. Konak straži oddelek pešcev, ki tabori na prostem pred konakom. Po mestu in kakor se čuje tudi po deželi vlada povsod veselje.

Belgrad, 13. junija. Med kraljevskimi listinami so našli tudi listino, v kateri kralj Aleksander imenuje za svojega naslednika Nikodemu Lunjevico. Drugi brat kraljice Drage in drugi njeni sorodniki se imenujejo kraljevskim članom.

Pariz, 13. junija. Ako bo Petra Karagjorgjevića prihodnji torek srbska skupščina proglasila kraljem, se bo peljal na Srbsko s posebnim vlakom.

Dunaj, 13. junija. Tukajšnji zaupnik Petra Karagjorgjevića dr. Nenadović je dobil iz Genfa brzojavko, naj takoj odpotuje tja.

Dogodki na Hrvaškem.

Hrvatski opozicijski poslanci so izdali naslednji oklic na narod: »Poslanica Hrvatskomu narodu od njegovih pravih zastupnikov. Hrvatski narode! Ti si več čitao, pa ako još nisi, čitati ćeš možda poslanicu, od 5. lipnja 1903., tiskanu u Zagrebu tiskom kralj. zemaljske tiskare, koju su Tebi namijenili takozvani »zastupnici hrvatskog naroda«, inače kukavice, koji se nisu usudili stupiti pred Tvoje lice svojim vlastitim imenom.

Ta bezimena čeljad, svaljuje krivnju današnjih nemira u Hrvatskoj na oposicionalne novine i na oposicionaltu gospodu, koji da su skrivili nemire, radi kojih su mnogi stradali životom, zdravljem, slobodom; pa i cijeli narod, da će stradati, plaćajući ogromne troškove, koji su nastali za ugušivanje nemira. Kolike da bi se ceste mogle

Dunaj, 13. junija. Mnenja, da bi bilo mej Avstrijo in Rusijo nasprotstvo radi novega kralja, niso resnična. Kogar bo skupščina proglasila kraljem, tega bode te vlasti pripoznali in gledali samo na to, da se vrne v Srbijo mir.

Zofija, 13. junija. (O. B.) Agence Bol. javlja: Dogodki v Belgradu so v vseh tukajšnjih krogih povzročili bolest. Vlada je obvestila vse svoje zastopnike v inozemlju, da ne ukrene ničesar, kar bi Srbiji povzročalo težkoče.

Belgrad, 13. junija. Kralj je dobil zadnji čas več pisem, v katerih mu je bila naznanjena zarota za binkošti. Ker so Binkošti mirno prešle, izrazila se je kraljica Draga proti neki dvorni dami: „Proti kralju se piše, a nihče se ne upa izvršiti. Zarotniki so najprej pričeli s kraljem pogajanja. Mišič je zahteval od njega, da zapusti deželo in se loči od Drage. Kralj je Drago objel in dejal: „Nihče me ne loči od moje Drage!“ Nato sta bila obadva ustreljena. Vojaki so leteli k stanovanjem ministrov. Stanovanja sester kraljice Drage so bila obkrožena od vojakov, da bi jim nihče ne storil kaj zalega.

Belgrad, 13. junija. Prebivalstvo v Srbiji je razdvojeno, nekateri hočejo za kralja Petra Karagjorgjevića, drugi zopet Mirka, črnogorskega kneza.

Radovljica, 13. junija. Zaradi ne pričakovanih zaprek, mora se na dan 14. junija t. l. naznanjeni shod kat. slov. društva za radovljiški okraj na Brezji na nedoločen čas preložiti.

Dunaj, 13. junija. Jutri se vrši tu shod katoliških časnikarjev Avstrije. Izmej Slovencev bode ta navzoča na shodu Luka Smolnikar in Ivan Štef. Na dnevnem redu je mej drugim ustanovitve časniškega urada, ki bo neodvisen od židovskega vpliva.

Dunaj, 13. junija. Včeraj je bil pokopan izm. pl. Filipović ob navzočnosti cesarja, pl. Spauna in drugih vojaških dostojanstvenikov.

Dunaj, 13. junija. Včeraj se je po parlamentu širila govorila, da je hrvatski ban ubit. Vprašali so telefonično zagrebskega župana, ki pa je odgovoril, da se v Zagrebu o tem ničesar ne ve.

Dunaj, 13. junija. (C. B.) Bivšega knjigovodjo Jakoba Reicha, ki je včeraj popoldne s palico naskočil cesarjev voz, so nocoj na podlagi zdravniške izjave oddali v nižjeavstrijsko deželno blaznico.

Budimpešta, 13. junija. Ogrski ministerski predsednik se poda na Dunaj v avdienco k cesarju, kateremu ima poročati jako važne stvari. Demisija ogrskega ministerskega kabineta ni nemogoča.

Budimpešta, 13. junija. Pri prijemu poštnem tatu Miscnayju so od 98.000 K našli še 95.000 K. Ostali denar je zagrebel v nekem gozdu.

Zagreb, 13. junija. Iz Gorskog kotara, gdje vlada preki sud, doznajemo ovo: Tamošnji bilježnik Agnesi poručuje uzastopce već nekoliko dana, da će doći napšenici iz Ogulina. Poručuje to nadajući se, da će doći ljudi na kolodvor, dočekati napšenike, a on će ih pozatvariti. Vrlo zgodan manevar.

Gradiška, 13. junija. Stražnika Colombanija, ki je zabodel v srce na odgonu odgonca Colantija, kateri ga je udaril, so porotniki popolnoma oprostili.

Sofija, 13. junija. Položaj je jako resen. Številne turške čete stoje ob bolgarski meji. Samo v Arianoplu je 50.000 mož in 300 topov, v mestih Mustafa Paša in Kir Kilissa so vtaborjeni 4 eskadroni konjenikov, ki so vsak trenotek pripravljeni za odhod. Tudi je ob meji navzočih več častnikov turškega generalnega štaba, ki delajo nadržte. Število v Skoplju aretiranih Bolgarov je 2000.

Bolzan, 13. junija. Iz Tridenta so izgnani trije anarhisti.

Draždani, 13. junija. Burski polkovnik Schiel je tu umrl.

Berolin, 13. junija. Kraljica Viljmina holandska je obolela na jetiki.

Kako si Madjari sami prireajo demonstracije. Načelnik železniške postaje v Mitrovici, Madjar seveda, je prijavil orožniški postaji, kako dobiva anonimna grozilna pisma. In ker sta mu s tem v nevarnosti svoboda in življenje, je zaprosil orožniško postajo za pomoč in zaščito. Orožniška postaja je odbila prošnjo, ker da ni nikakega razloga za posebne varnostne odredbe, ker je v Mitrovici vse mirno. No, sedaj je dobil tudi načelnik orožniške postaje grozilno pismo, v katerem je bilo rečeno, da bo po noči naskok na kolodvor. Sedaj so dobili trije orožniki nalog, naj bodo po noči v bližini kolodvora. In res — okolo polnoči se je priklatil neki individuum, se pritohtapil do kolodvora in — razbil nekoliko oken! Priskočivši orožniki pa so ga prijeli in izkazalo se je, da ta demonstrant ni nikdo drugi nego — madjarski poduradnik železniške postaje v Mitrovici. Tableau! To so torej tista anonimna pisma, o katerih se je toliko kričalo v madjarski zbornici.

Za delavski spomenik povodom papeževga jubileja v Rimu naj se pošiljajo pisma, pergamenti ali kratki izreki s podpisi predstojništev katoliških delavskih društev z denarnimi prispevi vred do 15. avgusta glavnemu tajniku pripravljalnega odbora monsr. E. Pezzani-ju, Rim, Montecorone 79.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji kračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrevi.	Nebo	Padavina v 24 urah, v mm.
12	9. zveč.	731.7	15.1	sl. jug	oblačno	
13	7. zjutr.	731.4	15.8	sl. jug	m. obl.	0.0
	2. popol.	730.7	17.0	sr. jug	obl.	

Srednja včerašnja temperatura 16.2°, normale 17.4°.

Dunajska borza
dné 13. junija.

Skupni državni dolg v notah	100.30
Skupni državni dolg v srebru	100.10
Avstrijska zlata renta 4%	120.70
Avstrijska krona renta 4%	100.50
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.50
Ogrska zlata renta 4%	121.70
Ogrska krona renta 4%	99.35
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91.10
Avstro-ogrski bančne delnice	16.24
Kreditne delnice	659.10
London vista	239.60
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117.17
20 mark	23.46
20 frankov	19.06
Italijanski bankovci	95.20
C. kr. cekini	11.29

Žitne cene
dné 13. junija 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.60 do 7.61
Rž za oktober	6.44 do 6.45
Oves za oktober	5.45 do 5.47
Koruzi za julij	6.33 do 6.34
„ za avgust	6.39 do 6.40
„ za maj 1904	5.26 do 5.30

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaška	K 7.90 do 8.45
Rž južne železnice	7.80 do 8.15
Rž	6.85 do 7.10
Ječmen	6.40 do 7.25
„ ob Tisi	— do —
Koruzi ogrska	6.65 do 6.80
Cinkvant	7.40 do 8.10
Oves srednji	6.05 do 6.25
Fizol	6.75 do 14.25

Javna zahvala.
Podpisana pogorelka se najtopleje zahvaljuje „Vzajemni zavarovalnici“ v Ljubljani za hitro cenitev in točno izplačilo odškodnine, prizadete mi po požaru dne 22. majnika na zavarovanem blagu.
Kandže, dné 30. majnika 1903.
Alojzija Urbanija l. r. župan, priča.
Janez Obreza l. r. župan, priča.

Poslano.
Pooblaščen sem javiti, da agent Ivan Bihelj v Buksu v Švici, ni zastopnik „francoske prekomorske družbe“ „Compan. generale Transatlantique Havre-Newyork“ in ne pošilja potnike z brzoparniki te družbe, nego s prego „Amerikan linja“, katera pa ni v nikaki zvezi in nima v Avstriji nikake koncesije.
Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila za „francosko prekomorsko družbo“ „Havre-Newyork“ izdaja edina na Kranjskem: konces. potovalna pisarna
811 1-1

Ed. Šmarda
v Ljubljani, Dunajska cesta 6.

Zahvala. 806 1-1
Za vsestranske dokaze prisrčnega sočutja ob času bolezni, smrti in pogreba našega nepozabnega soproga, oziroma očeta, brata, tasta in svaka, gospoda

Nikolaj Dejak - a
poslovodja v prisilni delavnici

zlasti za tako častno, mnogoštevilno in tolažilno spremstvo pri pogrebu premilega nam pokojnika izrekamo vsem svojo najiskrenejšo zahvalo. Posebej se še zahvaljujemo gospodu ravnatelju prisilne delavnice, gg. odbornikom in uradnikom deželnega odbora ter gg. paznikom prisilne delavnice za udeležitev pogreba, gg. pevcem Samassove tovarne za ganljive žalostinke, gosp. Kordiku in Žužeku ter gospej Černe za darovane krasne vence in sploh vsem, ki so ob tem bridkem času z nami čustvovali in skazali ranjkemu zadnjo čast

Iskrena zahvala!
V Ljubljani, 10. junija 1903.

Žalujejo ostali.

809 1-1

Terezija Jaklič
včeraj ob 12. uri popoldne previdena s svetimi zakramenti za umirajoče v 60. letu po dolgotrajni in mučni bolezni v Gospodu zaspala. Pogreb drage pokojne vršil se bode v nedeljo, dne 14. t. m., ob polu 4 uri popoldne iz hiše žalosti, Zalokarjeve ulice št. 14 na pokopališče k sv. Krištofu

Svete maše zadušnice brale se bodo v cerkvi sv. Petra in jo priporočamo v molitev in blagi spomin.

Ljubljana, dne 13. junija 1903.

Ivan in Franc Jaklič, brata.
Mesto posebnega obvestila.

786 1-1

Frana Ksav. Souvan - a
veletržca in posestnika,

ki je v petek, dne 12. junija ob 11. ponoči po dolgi mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče v 67. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Truplo dragega pokojnika se bode v ponedeljek dne 15. junija ob 5. popoldne v hiši žalosti v Šelenburgovih ulicah št. 1 blagoslovilo in nato preneslo na pokopališče pri Sv. Kristofu k večnemu počitku.

Sv. maše zadušnice brale se bodo po raznih cerkvah.

Dragega pokojnika priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani dne 13. junija 1903.

Uršula Souvan, soproga, — Fran Ks. Souvan ml. Dr. Hubert Souvan, sinova, — Marijanca Kump, roj. Souvan, Gita Souvan, Vera Souvan hčere, — Ferdinand Souvan, brat, — Matija Kump, c. in kr. stotnik v pokoji, zet, — Leonie Souvan, sinova. — Stana, Marian, Božena, Vera, Bogdan Kump, vnuki.

Krasne podobice
2a
prvo sv. obhajilo
manjše oblike 100 kom. po K 3, 440, 6, 7, 8;
— večje oblike 100 kom. po K 6, 7; —
večje oblike, posebno lepe 100 komadov po
K 12, 20, 24, 30

priporoča
prodajalna katol. tiskovnega društva
(H. Ničman) v Ljubljani

Spretnih sodarjev
sprejme v trajno delo tovarna za cement na Dovjem, Gorenjsko. 801 2-1

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri tvrdki BRATAEERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. 524 21 11-10
Vnanja naročila proti povzetju.

802 1-1

Mejnaredna panorama
v Ljubljani, Pogačarjev trg.
Fotoplastična umetnostna razstava
Danes, v soboto 13. junija
Zadnji razstavljeni dan
Hribolastvo po
Zvonarjevem in Venedigerjevem pogorju.
V nedeljo 14.—20. junija
Potovanje kr. ang. geografske družbe v
Ottavo [Kanada]
Kdor sebi in svojim otrokom hoče pripraviti izborni užitek, naj redno obiskuje mejnaredno panoramo, ki služi posebno v izobraževalne namene.
Odprto vsak dan, od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 9. ure zvečer

98 100-2

Zahtevajte
brezplačno in franko
moj ilustrirani cenik z več ko 600 podobami
ur, zlatega in srebrnega blaga in godbenih reči
HANNS KONRAD
Nik. cen. ura št. 2.50 3.—, 3.50. Za vsako uro 3 leta pisn. jam.
tovarna za ure in izvozna trgovina
Most št. 234, Češko.

S sv. Velehrada Slovanom!
Sv. Ciril in Metod: kipi umetniški,
Sv. Ciril in Metod: krasni relief.
Sv. Ciril in Metod: slike v dragocenih okvirih ali brez okvirov.
Sv. Ciril in Metod: male podobice s slovenskim tekstom, male svetinje kot darovi slovenski mladini
805 4-1
se naročajo pri
Metodu Melichárka,
založniku na Velehradu (Moravsko).

Otvoritev nove trgovine!

Uljudno naznanjam, da bodem z 11. t. m. otvoril v Šiški, ob glavni cesti poleg cerkve, hišna številka 2 (v hiši gosp. Seidel-ja)

Špecerijsko trgovino

in prodajo moke na drobno in debelo.

Her mi je na tem, da p. n. odjemalce vseskozi zadovoljim, bodisi glede kakovosti blaga, bodisi glede nizkih cen, upam, da bode p. n. slavno občinstvo moje dobro voljo upoštevati, ter moje prizadevanje postrežati z najboljšim in najfinjšim blagom, podpirati z najmnogobrojnejšim obiskom.

U nadeji, da mi izkažejo p. n. odjemalci svojo naklonjenost, bilježim z odličnim spoštovanjem

646 12-6

Makso Laurenčič.

Razpis službe.

Pri „prvi okrajni posojilnici in hranilnici v Kamniku“ se razpisuje služba

posojilničnega uradnika

z začetno letno plačo 1600 kron. Plača se bode pozneje zvišala. Prednost imajo prosilci s kavicjo in kateri so pri enakih zavodih že službovali. Prošnje je vlagati do 20. junija t. l. pri podpisnem načelniku. Nastop službe je do 1. julija t. l. Za slučaj pa, da bi prosilec službo lahko poprej nastopil, naj se to v prošnji navede.

I. okrajna posojilnica in hranilnica v Kamniku reg. zadruga z omejeno zavezo.

Načelnik: Jos. Močnik

744 3-3

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljši, vsa pričakovanja prekašajoče sredstvo za rast las, katero ni nikako sleparstvo ampak skozi leta z nenečnimi uspehi izkušena in zjamčeno neškodljiva tekočina, ki zabrani izpadanje las in odstrani prahaje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasli lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo naravno brado. Mnogoštevilna priznanja. Cena steklenice 3 krone. Dobi se v vseh mestih in večjih krajih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev v Ljubljani pri gospodu 274 (46)

Vaso Petričič-u.

V zalogi imajo tudi gg. E. Mahr in U. pl. Trnkóczy v Ljubljani, A. Ranč v Kranju, in lekarna „Pri angelju“ v Novem mestu.

Preprodajalci popust.

St. 7163

Razpis.

807 3-2

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika.

1. v Planini, z letno plačo 1.400 K in aktivitetno doklado 200 K;

2. v Žužemberku, z letno plačo 1.400 K, aktivitetno doklado 200 K, ter s prostim stanovanjem.

Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje podpisnemu deželnemu odboru

do 8. julija 1903

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralno se bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Deželni odbor vojvodine kranjske.

v Ljubljani, dne 9. junija 1903.

Marija Sattner,

Ljubljana, Dunajska cesta št. 19, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša),

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, priproste in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezanju. — Izdeluje tudi bandero in baldahine ter izvršuje vsako vrsto cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po možnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. Prenovljenje starih paramentov tudi rado-voljno prevzame.

918 26-21

Ustanovljeno 1. 1832.

Priznано najboljšo

oljnate barve

zmlete s stroji najnovejše sestave, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino pobarvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

tovarna oljnatih barv, firmeža, laka in steklarskega kleja.

176 18

Električni obrat

Ilustrovani ceniki se dobé brezplačno.

Razpis.

785 3-2

Za gradbo vodovoda za vasi Lipovšica, Sušje, Vinica, Zapotok, Slatenek in za vasi Jurjevica, Breže, Dol. Laze v političnem okraju Kočevje, potrebna na 55.500 kron, oziroma na 56.340 kron proračunjena dela in delave se bodo oddale potom

javne dražbe.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali pa doplačila v odstotkih na enotne cene proračunov naj se predložijo do 1. julija 1903 ob 12. uri opoldne podpisanim občinskima uradoma.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, doposlata je zapечатene z napisom: „Ponudba za prevzete gradbe vodovodov za Lipovšico, Sušje, Vinico, Zapotok, Slatenek oziroma za vasi Jurjevica, Breže in Dol. Laze pri Ribnici.“ Ponudbam mora biti dodana izrecna izjava, da pripozna ponudnik stavbne pogoje po vsej vsebini in da se jim brezpogojno ukloni. Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavbnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Občinska odbora si izrecno pridržita pravico izbrati ponudnika ne gledé na višino ponudne cene, oziroma če se jima vidi potrebnim, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračuni in stavbni pogoji so na ogled pri občinskih uradih.

Občinski urad Sušje.

F. Kozina, župan.

Občinski urad Jurjevica.

Ivan Lušin, župan.

Gimnazijski konvikt

samostana oo. benediktincev v Šent Pavlu.

V lepem, zdravem kraju Labodske doline na Koroškem.

Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljavni tečaj. — Prospekte pošilja na zahtevanje vodstvo konvikta.

147 9-6

Gosp. pekovskim mojstrom!

Uljudno opozarjam na ječmenov izvleček z imenom

„Maltosen“,

kateri je najboljši pridevek k drožem, da testo veliko lepše izhaja, bolje naraste in lepo rumeni. Tako se že pri kurjavi toliko prihrani, kolikor maltosen stane. Svojo dobroto pokaže maltosen zlasti pri mehkem testu in hladni vpeljavi. Ker tovarnar za maltosen nima za Kranjsko potovalca, imam ga jaz vedno v zalogi in ga pošiljam vsak dan po poštnem povzetju po 5 kg, po 90 h kg brez poštne. Maltosen je obliki moke in se ne pokvari, ako leži; zatosi ga lahko vsak večjo množino naroči. Na domu stane 1 kg 90 h, 5 kg skupaj pa po 84 h kg.

Priporočam tudi lastne iznajdbe

pečna vrata,

katera so tako pripravna pri delu in zelo trpežna. Pri rabi mojih vrat ni treba pri pravljanju peči nikoli zida podirati, s čemur se prihrani veliko dela in zidarskega materiala. Ta vrata jako dobro ohranijo par. Posebno dobro služijo ob pečenju potic.

Gospodom pekovskim mojstrom priporočam tudi najboljšo

opeko za pečni tlak,

katera je trpežna in zelo lepo peče. Pri velikih pekarijah jamčim za njo dve leti, pri malih pa štiri leta z enkratnim obrnilom. Ne ubije se nobena, samo nekoliko se obrabi. Komad (30 cm², 5 cm debela) stane jedno krono. V zalogi ima to opeko Vidic in Co. v Ljubljani, a tudi jaz sprejemam naročila na njo. Zarad nenavadne njene trpežnosti je ta opeka, čeravno nekoliko višje v ceni vendar ceneja kakor vsaka druga navadna.

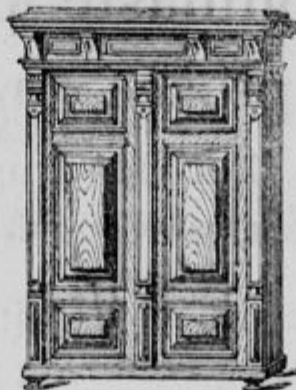
Vsa naročila točno izvršujem. — Z odličnim spoštovanjem se Vam priporoča vaš sodrug

466 5

IVAN ŽAGAR, v Ljubljani, Dunajska cesta 7.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane sobne oprave iz suhega lesa, solidno izgotovljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane oprave za salone, spalne in jedilne sobe je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih. — V prav obilno naročitev se priporoča

Jos. Arhar, načelnik.

Angeljnovi milo Marzeljsko (belo) milo

z znamko

449 104-22

sta najbolj koristni

štedilni mili

za hišno rabo.

Dobivate jih po specerijskih štacunah!

Pavel Seemann

izdelovatelj mila

in čebelno-voščenih sveč

v Ljubljani.

Perje za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

571 13

F. HITI,

Pred škofijo šte. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Cena vžigalic:

1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K 48—
franko Ljubljana, 2% popusta.

iv. Perdan, Ljubljana.

iv. Perdan, Ljubljana.

1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52—
franko Ljubljana, 2% popusta.

Pekarijo in gostilno

daje v najem

pod jako ugodnimi pogoji: Josip Šrampf,
Hum na Sutli, blizu Rogatca. 797 3-2

Sveže nastavljeno pivo „Granat Porter“

799 iz vrhniške pivovarne. 3-3

**Vsako nedeljo
in praznik**

v hotelu na južnem
kolodvoru pri Josipu
Lorberju in v restavraciji
P. Krisch „pri
zvezdi“. V steklenicah
v trgovinah Iv. Buzzo-
lini in Jos. Murnik.

Zaloga pri Franu
Höllerl u, Slomškove
ulice šte. 27. Telefon
št. 13.

492 9-3

Anton Belec
v št. Vidu nad Ljubljano
izdeluje in priporoča cerkvene
svetilnice ali stalnice iz
kositarja, ali medenine in iz
tompaka, obhajilne svetilnice
pušice z zvončki, štedilna
železna ognjišča; prevzema
kritje streh in
zvonikov.

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih
slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških
(X.) avtoritet priznana, je 23 38

**MATTONIJEV
GIESSHÜBLER**
naravna
alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prosta organskih snovi
in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vod-
njakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn,
želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih
Prospekti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih
specerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in
vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassen-ju v
Ljubljani.

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Ljubljani, Marije Terezije cesta hiš. št. 1,
v Knezovi hiši.

obrestuje hranilne vloge po

110 95-57

4½ odstotka

brez odbitka rentnega davka, katerega posojil-
nica sama za vložnike plačuje.

Uradne ure, razun nedelj in praznikov, vsaki dan
od 8. do 12. ure dopoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.406.

Telefon šte. 57.

Ni več telesnega zaprtja, ako se vživa

Zaloga: Dunaj, XVIII., Ladenburggasse 46.
Prospekt brezplačno. — Pošiljatev za poskušnjo:
12 kosov franko 3 K po povzetju. 72 52-18

Huss-ova pogača.

Jako važno za vsakega kolesarja.

Predno se kateri
nameni kupiti
kolo, naj ne po-
zabi si ogledati ali
vsaj naročiti cenik
pravih

Puch koles

katerih zastopništvo ima gospod

FRANC ČUDEN

v Ljubljani.

Isti priporoča posebno kolo s prostim
tekom z zavoro v zadnjem kolesu, (Freilauf mit
Hinterradbremse.)

Za vsako Puch kolo se jamči dve leti.
V zalogi nahajajo se še razni modeli različnih tovarn
od gl. 75— dalje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto. 550 8

Jako važno za vsakega kolesarja.

398 12

Zarezane strešnike vstrične

(Strangfalzziegel) in francoske (gepresste Falzziegel)

zidarsko opeko

cement, roman in portland

glinaste peči in štedilnike

plošče za tlak, šamotne in cementne

kot vse drugo stavbinsko blago

ponudijo po najnižjih cenah v poljubnih množinah

F. P. Vidic & Comp., Ljubljana.

G. PICCOLI

lekarnar v Ljubljani

dvorni dobavitelj Nj. Sve-
tosti papeža

priporoča naslednje izdelke svo-
jega kemično farmacevtskega
laboratorija, ki se izgotavljajo
kot sicer vsi drugi medikamenti z naj-
večjo skrbnostjo in snaznostjo.

Piccolijeva želodčna tinktura krepi
želodec, vzbuja veselje do jedi, pospe-
šuje prebavo in odprte ter je posebno
učinkujoča pri zaprtju. 1 steklenica 20 vin.

Piccolijeva železnata vino se uporablja
pri malokrvnih, nervoznih in slabotnih
osebah z najboljšim vspehom. Poliliterska
steklenica 2 K.

Piccolijevi sirupi iz malin ali fama-
rinde dajo z vodo pomešani izvrstno in
zdravo pijačo. Kilogramska steklenica, pa-
steurizovana K 1.30.

Zunanja naročila po poš-
nem povzetju. 708 (50-7)

P. n. odjemalci si lahko ogledajo

naš znameniti laboratorij

Zdravilnica in vodozdravilnica Kamnik na Kranjskem.

Krasna gorska lega, milo podnebje, ni ve-
trovno. Zdravi se z vodo na vse načine,
solčne in zračne kopeli, tudi z ogljikovo
kislino se zdravi, z masažo, telovadbo in
elektriko.

Zmerne cene. — Začetek sezone 15. maja.

Prospekte pošilja vodstvo.

790 10-3

Zdravnik voditelj:

Dr. Rudolf Raabe.

Tovarna pečij in raznih prstenih izdelkov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Opekarska

cesta, Veliki stradan št. 9

priporoča slav. občinstvu in preč.
duhovščini svojo veliko zalogo
barvanih prstenih

pečij in štedilnih ognjišč

kot: ružavih, zelenih, belih, modrih,
sivih, rumenih itd., kar najbolj trpež-
nih in po modernih modelih izde-
lanih. Cene nizke. 36 52-24

Lasni izdelek.

Ceniki franko in brezplačno.

ANTON PRESKER

1357 30

krojač v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št. 18

se priporoča preč. duhovščini
v izdelovanje vsakovrstne

duhovniške obleke

iz trpežnega in solidnega blaga
po nizkih cenah.

Opozarja na veliko svojo

zalogo

izgotovljene obleke

posebno na haveloke v naj-
večji izbori po najnižjih cenah.

Dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov.

Varstvena znamka: Sidro. LINIMENT. CAPSICI Comp.

iz lekarne Richterjeve v Pragi.

priznana izvrstno bolečine olaj-
šujoče mazilo je dobila steklenica
po K - 80, K 1.40 in K 2.- v vseh
lekarnah. Zahteva naj se to

sploh priljubljeno domače zdravilo

vedno le v izvornih steklenicah
z našo varstveno znamko „sidro“ iz
Richterjeve lekarne ter sprejme iz
previdnosti le v steklenicah s to var-
stveno znamko kot prístni izdelek.

Richterjeva lekarna pri zlatem levu
v Pragi, Elisabethstrasse 5.

1146 34-33

Naročajte **izborna ljubljansko delniško pivo**
iz pivovarne v Žalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema centralna pisarna v Ljubljani, Gradišče 7.

49 parcéel za stavbišča

je v Rožni dolini nasproti Glinčam (pri Viču) naprodaj
po nizki ceni.

Ker so stavbišča majhna, bi bila primerna zlasti manjšim obrtnikom, ki si želé zgraditi lasten dom.

Natančneje je poizvedeti pri lastniku

Rudolf Oroszy-ju

v Ljubljani, Slomškove ulice šte. 13.

Na najvišje povelje Nj. c. in kr. apost. Veličan.

XXXV. c. kr. državna loterija
za civilne dobrodelne namene tustranske države

Ta denarna loterija,

edina v Avstriji postavno dovoljena, ima 18.397 gofovih dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 506.880 kron.

Glavni dobitok znaša

200.000 kron

v gotovem denarju.

Žrebanje neprekljivo 18. junija 1903.

Jedna srečka 4 krone.

Srečke so dobiti na Dunaju pri uradu za državne loterije, III., Vordere Zollamtstrasse 7, po loterijah, trafikah, pri davčnih, poštinih, brzojavnih in železničnih uradih ter v menjalnicah itd. — Načrti za žrebanje brezplačno.

Srečke se pošiljajo poštne prosto.

C. kr. vodstvo državne loterije.

146 10—10

Oddelek za državne loterije.

Slovenski ceniki brezplačno.

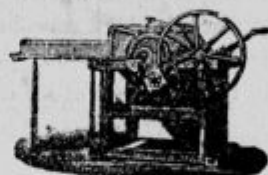
Najboljše mlatilnice,

gepeljne, trijerje, čistilnice (paikeljne), slamoreznice, mline
in preše za sadje, fine kose, srpe.

amerikanske kosilne stroje

(dajo tudi na poskušnjo)

in sploh vse potrebščine za poljedelstvo
kakor tudi

možnarje

za

streljati

v veliki izbiri priporočata po nizki ceni

Karol Kavšeka nasl.

Schneider & Verovšek,

trgovina z železnino in zaloga strojev

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 16.

Slovenski ceniki brezplačno.

766 5—4

Nad 200 strojev v zalogi.

Nad 200 strojev v zalogi.

Vzorci vina za poskušnjo, ceniki in natančnejša pojasnila dajejo se radi volje v skladišču na Starem trgu 15.

Na željo oziroma zahtevo dostavlja se naročeno vino franko na dom.

Otvoritev v soboto, 30. maja t. l., v Ljubljani, Stari trg št. 15.

Bratje Novakovič

lastniki vinogradov na otoku Braču in v markarskem primorju v Dalmaciji

uljudno naznanjajo sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane

(10—6)

da so otvorili v soboto, dne 30. m. m.

Prvo uzorno skladišče dalmatinskih vin

v steklenicah in na debelo **v Ljubljani, na Starem trgu 15**

ter se uljudno priporočajo v izdatna naročila. — Na izbero imajo izključno pristna, izbrana vina lastnega pridelka po različni primerno nizki ceni.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno, krasno
**blago za bandera, baldahine, raznobarvne
plašče, kazule, pluviale, dalmatike, ve-
lume, albe, koretelje, prte itd**

sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Prevzema
tudi vezenje, prenovljenje stare obleke in vsa popra-
vila. — Izdeluje ročno in pošteno po najnižji ceni
bandera in vso drugo obleko.

Prečastite gospode prosim, da se blagovolijo pri naročilih
ozirati na domačo trdiko ter ne uvažujejo tujih trdk, dru-
štva in potujočih agentov.

Zagotavlja hitro in najpoštenjšo postrežbo in najnižjo
ceno, zatrjuje, da bode hvaležna tudi za najmanjše naročilo.
Najodličnejšim spoštovanjem se priporoča 780 52-2

Ana Hofbauer,

imejateljica zaloge cerkvene obleke, orodja in posode
v Ljubljani, Wolfsove ulice 4.

Naznanilo.

Kdor hoče poceni in dobro blago, naj na-
roči moj novi veliki cenik, kateri je gratis. Posebno pri-
poročam novosti v stenskih urah z novim stolpovim bitjem.

Vsa popravila točno in ceno, umetna delavnica v I. nad-
stropju. Za obilni obisk se najtopleje priporoča

Fran Čuden

urarski trgovec in posestnik v Ljubljani.

exportna trdka na debelo in na drobno, član švicarskih tovarn
Union, založnik c. kr. drž. dolenskih železnic.

Šivalni stroji, posebno za domačo rabo

256 12

prav poceni.

Med. dr. Jos. Traub-a želodčni prašek

Gastricin

zdravniško poskušen in potrjen.

Na tisoče ljudi se mora zaradi raznih bolezni v želodcu in črevah držati
stroge zmernosti v jedi in pijači, kar jim greni življenje. Kdor rabi dr. Jos. Trauba
želodčni prašek **Gastricin**, njemu taka dijeta kmalu postane brezpotrebna. Bolniki,
kateri se želé utrditi po obilnejši rabi hrane, to po Gastricinu popolnoma dose-
žejo. Gastricin takoj pokaže učinek pri zgagi, pehanju, napenjanju, pri bolečinah
v želodcu, pri krčih, bljuvanju, glavobolu usled prebavljanja; ako se pa rabi
dalje časa, odstranja tudi zastarane bolezni v želodcu in črevah, kakor nobeno
drugo sredstvo. — **Gastricin** ni čistilo, a vendar vrejuje telesno potrebo. Več
povedo prospekti. — Gg. zdravnikom pošiljamo poskušnje.

V Ljubljani je naprodaj pri M. Mardetschlager-ja lekarni pri orlu in drugje.

Glavna zalogja je v lekarni Salvafor v Požunu.

Na debelo po medicinskih drožerijah.

Velika škatla 3 K, mala škatla 2 K, franko 20 in rekomand. 45 h več.

FRANC DOLENC

v Ljubljani, Marijin trg pri frančiškanski cerkvi.

P. n.

Slavnemu občinstvu priporočam svojo veliko zalogo manufakturnega
blaga, obstoječo iz raznovrstnega sukna, modnih štofov in kamgarnov za
moške obleke. — Vsakovrstnega modnega in perilnega blaga za damske
obleke najnovjših vzorcev. — Izvrstne cvilhe za matrace in posteljno opravo,
in posebno dobro blago za rjuhe, namiznih prtov in brisalk. — Veliko izbero
tepihov, zaves in preprog, vse po najnižjih cenah.

S spoštovanjem

Franc Dolenc.

552 10-8

Resnično!

"Zerofurin"

pomaga
velikansko
kot nedosežen
uničevalec
mrčesov

Kupuj pa „le v steklenicah“.

V Ljubljani pri gospodih:

507 10-4

Ivan Fabian, na- slednik Anton Korbar	Anton Ječminek A. Kanc, drog. C. Karinger	Jožef Kordin Anton Krisper Peter Lassnik	P. Mencinger Ivana Perdana nasledniki	Viktor Schiffer M. Spreitzer Anton Stacul	Ferd. Terdina J. Tonich Uradniško-kon- sumno-društvo
F. Groschl C. C. Holzer Ivan Jebračin	Mihail Kastner Edmund Kavčič Kham & Murnik	J. Lenček Karol Lexander A. Lilleg	Karol Planinšek I. Mehle A. Šarabon	Fran Stupica M. E. Supan A. Sušnik	
Bled: O. Wölling, P. Homan. Črnomelj: A. Lakner, K. Müller B. Schweiger, A. Zure.	Draga: P. S. Turk.	Hrib: A. Bučar, Fran Kovač.	Idrija: A. Jelenec, J. Septaves.	Kamnik: Anton Pintar, Fran Šubelj.	Krško: F. H. Aumana sin, R. Engelsberger.
Kočevje: Fr. Loy, P. Petsche, J. Röhel, Matija Kom, Fran Schleimer.	Kostanjevica: Alojzij Gač.	Kranj: Fr. Dolenc, Vilj. Killer, Adolf Kreuzberger, Jan. Maj- dič, Karol Šavnik, lekarnar pri sv. Trojici.	Litija: Lebinger & Bergmann. Lož: F. Kovač.	Mirna: Jos. Schuller.	Litija: Lebinger & Bergmann.
			Mokronog: J. Errath, B. Šbil pri Škofu.	Novo mesto: Küssel & Končan, Adolf Pauser.	Radovljica: L. Fürsager, Fri- derik Homann, Oton Homann
			Polhovi Gradec: I. A. Leben.	Postojna: K. Ceferin, Anton Ditrich, G. Pikel.	Škofja Loka: E. Burdych, M. Zigon.
			Radče: J. Haller, J. Trepečnik, I. občno radeško konsumno društvo.		Šiška: J. C. Juvancič.
					Travniki: G. Bartol.
					Trebnje: J. Petrovčič, I. Zernatto
					Tržič: Fr. Raitharek.
					Velike Lašče: F. M. Doganoc,
					Vipava, Vrhnika: Fr. Kobal
					Vrhnika: M. Briley.
					Zagorje: R. E. Mihelčič, Jan. Müller sen.
					Žužemberk: Jakob Dereani.

Najboljša in najsigurnejša

„prilika za štedenje!“

Preje: Gradišče št. 1,

Stanje vlog 31. dec. 1902:
čez 9 milijonov kron.

Denarni promet v letu 1902:
čez 32 milijonov kron.

LJUDSKA POSOJILNICA

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstropje

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od
8. ure zjutraj do 1. ure popoldan ter jih
obrestuje po

4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako, da sprejme
vložnik od vsacih vloženih 100 K čistih
4 K 50 h na leto.

Stanje vlog 31. decembra 1902: 9,501.351 K 52 h. Denarni promet v l. 1902: 32,596.882 K 65 h.
HRANILNE KNJIŽICE se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje kaj prekinilo. — Za nalaganje po pošti so pošto-
hranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dné 1. januarja 1903.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška, knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Josip Jaro, veleposestnik v Medvodah. — Anton Belec, posestnik, podjetnik in trgovec v Št. Vidu nad Ljubljano. — Dr. Andrej
Karlin, stolni kanonik v Ljubljani. — Karol Kauschegg, veleposestnik v Ljubljani. — Matija Kolar, župnik pri D. M. v Polju. —
Ivan Kregar, načelnik okr. boln. blag. v Ljubljani. — Francišek Leskovic, zasebnik in blagajnik „Ljud. pos.“ — Karol Pollak,
tovarnar in posest. v Ljubljani. — Gregor Šibar, župnik na Rudniku. — Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih.

134 207